

ТУРКИСТОН

Элим деб, юртим деб ёниб яшаш керак!

1994 йил 23 июль • Шанба • № 56 (14217)

تورکستان

TURKISTAN

Сотувда эркин нархда.

Долзарб мавзу

ДАВР ШИДДАТ БИЛАН ОЛҒА БОРЯПТИ

Чиройли гап. Гарчи озгина улутворок, салгина кескин ва тагин лича хавоийдек туюлса ҳам. Биринчи қарашда кишига чиройли гапдек туюлади. Лекин, у ҳеч эскирмас экан. Асримиз бошларида ҳам, уруш йилларида ҳам, тиланиш, ундан кейинги ўттиз-қирқ йил ичида ҳам мана шу гап газеталарда, турли йилларда бот-бот ишлатилиб келинган. Жамиятда озгина ўзгариш бўлдики, тамом, шу жумла билан салом-алиҳни бошлаб, шу билан хайр-қўшлаганимиз. Лекин...

Шиюру қақирлар билан корин тўйган, фикр равшанлаган эмас. Биз истаймики, йўқки, вақт ўтиб берадилар: кунлар, ойлار, йиллар. У ҳеч қачон биз билан ҳисобланмайди. Шиддат билан кечадими, "имиллаганча" ўтадики, қачон, таърифий ўзимиз ўйлаб толамиз. Бу бизнинг қайфиятимиз, муносабатимизга боғлиқ. Шу маънода олиб қарайлик бўлсак, бугунги кунимиз ростида шиддат билан ўтапти.

Рухиятимизда, атрафимиздагина чинамаки инқилобий ўзгаришлар кечмоқда. Биз инсониятга бахт улашмоқчи бўлган "тулган" тузумнинг мустабиб эканлигини алақачон ағлаб етганимиз. Боболаримиз, моголаримизнинг покча руҳлари энди ортқч топилаётган. Ўз тилимизда эркин тапиримиз, эришги кунимиз ҳам ўзимиз яратамиз. Буюк келажикнинг чин маънодаги эгалари эса — биз. Хозирги ешлар!

Бозор иқтисодиётига ўтишни ўзига хос йўллари ҳеч қанга осон бўлмади. Айниқса жамоат ташкилотлари учун мана шу дарв жиддий сивос босқич бўлди. Уларнинг нималарга қодир эканлиги, эътиқоднинг мустақиллиги ва зарур-нозарурлик ойнадек равшан бўлди-қолди. Ешлар Иттифоқининг сафарини кейинги ўт-тўрт йил ичида кескин қисқариб кетганини рост. Хатто, баъзи жойларда унинг фаолияти умуман тўхтаб қолди. Бунга ачина қарайлик. Лекин ташкилот "синмади". Айримлар кутганидек "жаминга" тарқалиб кетдилар ҳам. Қайтанича фидойилар, чинакам эътиқодларини ҳисобга куч-ғайратга тўлди. Энди у миллий эмас. Ҳеч қим амалдорликни қўлаб келмайдиган энди бу ташкилотга. Хўш, у ҳолда Ешлар Иттифоқи бу калитс кўприқдан ниманинг эвазига ўтди! Ҳамма гап ана шунда. Ававало шунга таъкидлаш лозимки, ташкилотнинг миллионлаб аъзолари кун учун ва нима учун фаолият кўрсатаётганиларнинг чуқурроқ ағлаб етишиди.

Бугунги Ешлар Иттифоқи ўтмишдаги каби бениҳоя улкан ва... кўпирок ташкилотнинг бир тармоғи эмас. Унинг ютуғи ҳам, ташвиши ҳам ўзиники. "Рақамлар салтанати" даридаги бандларидоғилар бугунги Ўзбекистонлик ешларнинг ташкилотлари учун бегона. Бу биринчиси. Иккинчи сабаби — бу давлат раҳбари ва ҳукуматининг Ешлар Иттифоқига бўлган эътибори. Ва буни бошдан оёқ изохлаб ўтиришни ҳожати бўлмас керак. Фақат бизнинг даридаги келинганга ешлар масаласи давлат сиесати даражасига кўтарилиди.

Танқиднинг меваси ширин бўлади САЛОМАТИК — БЕБАҲО БОЙЛИК

Президентимизнинг халқ депутатлари Тошкент шаҳар сессиясида сузлаган нуқтаи биз шифокорларда ҳам қатта таассурот қолдирди. Сабаби, унда айтадиган танқидий гаплар жуда ўринлидир.

Ҳа, ҳақиқатан ҳам республикамизнинг юраги бўлган азим Тошкент шаҳрида қўлга киритилган ютуқлар билан бир қаторда кишиларни жиддийроқ ўйлашга мажбур қилган жуда кўп муаммолар бор. Мисол учун

ТўЛҚИН ОЛДИДАГИ КАСЛАР

Мана, ўзбек миллий валютаси қўлимизга етиб келганига ҳам бир ойча вақт бўлиб қолди. Шу қисқа, лекин аҳамиятга молик давр ичида биз кишиларнинг руҳиятидаги ўзгаришларни диққат билан кузатишга ҳаракат қилдик. Ўз пул бирлигимизга эга бўлганимиздан халқимизнинг димоғи чоғат, ҳатто, тангаларни кўриб қувончдан қўнғига еш қалқинган биродарларимиз ҳам бор. Лекин гурч қурмакис бўлмаганидек, баъзи бир Ватан, миллат тугиғидан йироқ нокаслар ўзларича сўминини камситишга ҳаракат қилишмоқда. Уларнинг гурч-сурталари буюк халқ тўлиқлиги олдига ҳасча бўлмас-да, бирор қўнғилини ташлаб туради. Жумладан, бозорларда валюта олд-сотдиси билан шугулланувчиларни кўрсак ҳам жамдан, ҳам аламанд ўзимизни кўярга жой тополмай қоламиз. Назаримизда, улар бизнинг миллий пулимизни ҳақоратлаш учун атайдан шу юмш билан шугулланганидай. Ўйлашимки, ҳуқуқ-тартиб посбонлари бу масалага ҳам жиддий ендониб, керакли чораларни қўлашсин.

Ўткир ЯХШИЛҚОВ,
Шаҳноза ҚУЧҚОРОВА.

БАРЧА БИРДЕК ЖОНҚҲҲР БЎЛСА...

Инсон кечати куннинг хаёли билан яшамайди. Аммо тоғи-гоҳида босиб ўтилган йўлга қайрилиб бокмоқ хайрлидир. Тунов кунги Тошкент шаҳар сессиясида Президентимиз нуқтаи телевидение орқали кўриб ўтириб, бениҳоя ақил ўтмишга назар солиш қилди. Хўш, унда қандай биз нимани ороқ қилганимиз? Дунга қандай назар солганимиз?

Ситора ВАЛИЕВА,
Шифокор.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

Ўзбекистон Республикаси миллий валютасининг ички эркин алмашувини таъминлашга оид чора-тадбирлар тўғрисида

Пул муомаласини мустақамлаш, миллий валюта — сўмнинг харид қобилиятини ошириш ва ички эркин муомалада бўлишини боқимча-босқич таъминлаш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қарор қилди:

1. 1994 йилнинг 1 августидан бошлаб Ўзбекистон Республикаси ҳудудига жойлашган жисмоний шахслар қўлидаги нақд сўмларини эркин муомаладага валютага алмаштириш таъминласин.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ва ташқи иқтисодий фаолият миллий банкига ана шундай алмашувни ўзларига қарашли иختисослаштирилган алмашув пунктлари орқали амалга ошириш ҳуқуқи берилсин.

Марказий банк икки ҳафта муддатда вақли қилинган тижорат банклари нақд сўмларини ўзларининг валюта ресурслари ҳисобидан эркин муомаладага валюта (ЭМВга) алмаштириш учун рўқсатнома (лицензия)лар бериш тўғрисидаги тақлифларни кўриб чиксин ва Вазирлар Маҳкамасига тақдим этсин.

2. Белгилаб қўйилсинки, Ўзбекистон Республикасининг миллий валютаси — тақдим этиладиган нақд сўмларига ЭМВга алмаштирилади.

Сўмлар ЭМВга Ўзбекистон Республикаси Марказий банки белгилайдиган курс бўйича Ўзбекистон Республикаси Марказий банки белгиланган тартибда воситалик ҳақини унлириб олиш йўли билан алмаштирилади.

Сўмларни эркин муомаладага валютага алмаштириш пунктлари орқали Ўзбекистон Республикаси фуқароси бўлган бир жисмоний шахсга (еки унга тенглаштирилган резидентларга) алмаштириш 1994 йилнинг октябрга 250 АКШ долларига қадар миқдорда ташкил этиш мумкин.

Резидент бўлмаган шахсларга сўмларни эркин муомаладага валютага алмаштириш улардан илгари сотиб олинган —

алмаштирилган ЭМВ миқдори доирасида, алмаштириш пунктнинг тегишли маълумотимас тақдим этилгандан кейин амалга оширилади;

Алмаштириш пунктлари жисмоний шахслардан ЭМВни чеklangан миқдорда сотиб олади.

3. Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Молия вазирлиги билан биргаликда нақд пул муомаласини тартибга солиш чоғида эҳтиёж ва тақдирини ҳисобга олган ҳолда сўм билан ЭМВ миқдори ўртасидаги энг мақбул нисбатни таъминласин.

4. Шу йилнинг 1 августидан бошлаб эркин муомаладага валютани қўлидаги миқдорда республикадан ташқарига олиб чиқиб кетишга рўқсат берилди.

Ўзбекистон Республикаси фуқароси бўлган бир жисмоний шахс (еки унга тенглаштирилган резидентларга) 500 АКШ долларига миқдорда:

6. Белгилаб қўйилсинки, мулкчилик шаклидан қатъи назар, жисмоний ва юридик шахслар:

Ўзбекистон Республикасининг вақли қилинган банкларида чет эл валютаси учун сўмларни олиб чиқиб кетишга рўқсат берилди.

Уларнинг валюта сўмларидан маблағ, шунингдек, улар юзасидан фойзаларни белгиланган тартибда чет эл валютасида еки операция бажарилган кунга амалда бўлган курс бўйича сўмларда олиш ҳуқуқига эгадирлар.

7. Белгилаб қўйилсинки,

Сўмларни ЭМВга нақд пулсиз алмаштириш Ўзбекистон Республикаси Марказий банки белгилайдиган тартибда, Ўзбекистон Республикаси валюта биржасида савдо ўтказиш йўли билан амалга оширилади.

Давлатлараро ҳисоб-китоблар қилинган асосида товлар ва хизматларини эркин муомалалари валютада баҳолаш йўли билан амалга оширилади;

8. Ўзбекистон Республикаси Марказий банки томонидан ишлаб чиқарилган алмаштириш пункт тўғрисидаги низоми ва эркин муомаладаги нақд валюта билан операцияларни амалга ошириш қондилари маълумлансин.

9. Ўзбекистон Республикаси Марказий банки, Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки, Ички ишлар вазирлиги, Алоқа вазирлиги, Қоракалонистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари иختисослаштирилган алмаштириш пунктларининг тегишлича ишларини, уларнинг зарур ускуналар билан жиҳозлашини ва қўриқлашини, малакали кадрлар билан бутланишини, алмаштириш операциялари қондиларига риоя этиш қатъи назорат қилишини таъминласинлар.

10. Белгилаб қўйилсинки, ҳужалик ҳисобидига қороналарга, ташкилотлар ва муассасаларга иш ҳақи белгиланган тартибда уларнинг ўз маблағлари доирасида тўланади.

Фавқулодда ҳолларда қороналарга иш ҳақи тўлаш учун кредитлар бериш билан боғлиқ масалаларни ҳал қилиш учун вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимликлари ҳузурида махсус комиссиялар тузилсин, уларнинг энимасига пул-кредит сиесати бўйича республика комиссияси (Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги)га тегишли тақлифларни ишлаб чиқиш ва тақдим этиш ваъзифаси юклансин. Ушбу масала бўйича усул-қисил қарорни республика комиссияси қабул қилади.

Республика комиссияси Қоракалонистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари билан биргаликда бир ҳафтада юқорида кўрсатилган махсус комиссияларнинг ташкил этилишини таъминласин.

Тижорат банклари ушбу қарор чиққан кундан бошлаб мулкчилик шаклидан қатъи назар, ҳужалик юртувчи субъектларга иш ҳақи тўлаш учун мақсали кредитларни фақат республика комиссиясининг қарорига беринон берилсинлар.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мажор топшириқнинг бажарилиши устидан қатъи назорат ўрнатсин.

11. Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги, прокуратураси валюта операцияларини амалга оширишда белгиланган тартибга оғинамай риоя этилиши устидан қатъи назорат таъминласинлар, қондабузарларни амалдаги қонунларда кўзда тутилган қатъий жавобгарликка тортирсинлар.

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги Марказий банк билан биргаликда ўн кун муддатда Ўзбекистон республикасининг валюта қончилигини бузганлик учун жавобгарликни, шу жумладан, жиний жавобгарликни қўчийтириш тўғрисида тақлифлар тайярсинлар.

12. Вазирликлар ва идоралар икки ҳафта муддатда ўзларининг меъриий ҳужжатларини мажор қарорга мувофиқ холга келтирсинлар.

13. Ушбу қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бозор вазирлигини ўринбосари Б. С. ХАМИДОВ зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси
И. КАРИМОВ.
Тошкент шаҳри,
1994 йил 21 июль.

НАМАНГАН ТОМОНЛАРДА

ЎҚУВ ЙИЛГА ШАЙ

Тўрақўрғондаги 23-ўрта мактабда таътирлаш ишлари тўғрисида, мактаб биноси энг йуқори йилга шай қилиб қўйилди. Бунда оталик ташкилот "Соҳибкор" жамоа ҳўжалиги моддий ёрдам кўрсатди.

Мактабда дарсликлар умрини узатириш мақсадида ўқувчилардан иборат муаммолар турувчи кутубхона фондидаги китоблар ҳолатини бир сизда қўздан кечириб чиқдилар. Зарур адабиёт ва дарсликлар ақлиманиб, тартибга келтирилди.

АҲОЛИГА ҚУЛАЙЛИК

Безни таққилиб бугунги кунда, ҳарқалай, севимлиқда. Аммо, Косонсой тумани ва шаҳар ҳокимликлари аҳолига бу борада яна бир қўлайлик яратдилар.

Енгил автомашина эгалари худди Улуг Ватан уруши фаришлари каби ёлғиз қўйиб шохобчаларидан махсус талон асосида ўзларига ажратилган бензинни оливердилар. Бу, албатта, узундан-узун наватларда туриб, вақтин бекҳудага сарфламаслик ва ҳар қил кўнгилсизликларнинг олдини олишда муҳим аҳамият касб

"ТУРУН" ГУРУҲИ

Ешлар Иттифоқи Тўрақўрғон тумани қўмитаси туман хотин-қизлар Кенгаши билан

ҳамкорликда "Турун" гуруҳи ташкил этиди. Бу гуруҳнинг ваъзифаси қўйилган ишларни қўриқиб олиш, оғина, жамият, бола тарбиясини, қўйилган тартибни ўқитиш ва бошқа масалаларга доир учрашув ва сўбатлар ўтказишдан иборат. "Турун" гуруҳи тумандаги қишлоқлар ва шаҳар маҳаллаларида тез-тез учрашулар ўтказиб турибди.

ҚАНЧА КЎП БЎЛСА, ШУНЧА ОЗ

Ҳаво иссиқ, Гўё қўвш қўздан олов пурқаватидек кишини лоҳас қилди. Бундай пайдада сар-сарқин жойларда бир лаҳза ти олиб, муздек салқин чимчилик исангиз еки танини яратувчи музқаймоқ истеъмол қилсангиз, чарчонингиз чиқадиган иссини ҳам сезмай қолсансиз.

Республика Вазирлар Маҳкамасида шу йил 25 июнь кунин бўлиб ўтган йилгишда аҳолининг салқин чимчилик билан янада кўпроқ таъминлаш ва бу борадаги ваъзифаларга атрафлича тўхталганидан. Барча жойларда бўлгани каби Наманганда ҳам аҳолининг ваъзифаси салқин чимчилик ва музқаймоқ билан янада кўпроқ таъминлаш асосий эътибор

қаратилмоқда. Бу борада вилоят худудини савдо ишлаб чиқариш "Намангансавдо" концернини бир мунча ишларни амалга ошираётган. Маъсумий савдо шохобчаларини белгиланган муддатда ишга тайёролаш ва аҳолига қўлай савдо хизмати кўрсатиш мақсадида концернда йилнинг боши февраль ойидан 23-сонли Бўйрўқ қабул қилинган. Бўйрўқ асосида тадбир ишлаб чиқарилиб, барча савдо нуқталарига етказилган.

Ҳозирги кунда биргина Наманган шаҳри аҳолисини 17 та ярим газ автомашиналар, 8 та газ лоток шохобчалари, 38 та музқаймоқ, салқин чимчилик лотоклари ва павильонлари, 9 та "Музқаймоқ"

қафелари, 19 та морс автохистераси, 26 та салқин чимчилик ларкларини қизмат кўрсатишмоқда.

— Бу борада ҳали камчиликлар ҳам йўқ эмас, — дейди концерн раиси Маҳмуджон ака Болтабоев. — Энг муҳими, шаҳарнинг гажум жойларига савдо шохобчалари сонини ана ҳам кўпайтириш керак. Шунингдек, Чортоқ, Наманган, Қийраб ахна ичимликлар комбинатларига бўш ишчи-идишларини зулуқсиз етказиб туришни таъминлашимиз лозим. Ана шундангина биз халқимизга кўнглидагидек, галла хўшимизни ташкиллаган бўламиз.

Дарҳақиқат, бу борада қанча кўп иш қилинса, шунча оза.

САҲОВАТ

Шаҳар аҳолисини қишлоқ ҳўжалик маҳсулотлари, мева ва сабзавот билан таъминлаш мақсадида вилоят марказида қишлоқ ҳўжалик маҳсулотлари эркин савдо ташкил этилиши Наманган шаҳрида янвоччи аҳоли учун жуда фойдали бўлди.

Бугунги кунда вилоятнинг турли жамоа ва давлат ҳўжаликларидан келтирилган қишлоқ ҳўжалик маҳсулотларини шаҳар аҳолисини бир мунча арзон нархда харид қилётган.

Фаффор РАСУЛ,
"Туркистон"нинг Наманган вилояти бўйича ўз муҳбири.
Сўзларда: галла ўрими, Наманганликларга яратилган қўлайлик.

Сураткаш: А. ЭРКАБОВЕВ.

Юракдан чиққан сўз

ИЛМ ЙЎЛИ — НУРЛИ ЙЎЛ

Ватанимиз келажак ешлар. Бу тарихнинг инкор этиб бўлмас ва исбот талаб қилмайдиган ҳақиқатидир. Бу ҳақиқатни ўзлаштиришга на даврнинг, на бирор бир сиесатнинг қўриб етмайди. Шундай экан биз — ешлар ана шу ҳақиқат олдига қандай жавоб берамиз. Ватан келажакни яратиш учун қандай ҳисса қўшамиз? Кеча эмасидми олисботларлик қилишга йигитлик гурури, қизлик шарм-хаёси йўл қўймагани. Кеча эмасидми Ватан деган биргина сеҳрли сўз учун оталаримиз кўксини миллиқ ўқига қалқон қилгани...

Бугун-чи? Бизга кечагидан кўпроқ ўқишимиз, дунени билишимиз учун имконият берилди. Бугун биз дуненинг хоҳлаган қитъасида илм олишимиз мумкин. Бу мустақиллик шарофатидир. Афсуски

биз бугунги имкониятимиздан, мустақилликнинг иноятидан тўлиқ фойдалана олмаямиз. Асосий ишимиз илм олиш эмас, савдо-сотик қилиш, пул топиш, ялтир-юлтур қийимлар излаш бўлиб қоляпти. Мен талабаман. Биламан, хозирги кунда илм истаб, ўқиб-ўрганаман, деб институтга келадиган талабалар ҳам жуда оз...

Тўғри, тижорат ҳам, ишбилармонлик ҳам керак. Лекин ўқиш, илм олишнинг олдида улар бир пулдир. Ҳали гишт қолмайдиган қўнган эмас. Тўғри йўлга, илм йўлига қайтайлик. Мустақал Ватанимизнинг порлоқ келажакни яратишга билимимиз, иқтидоримиз, истезодимиз билан ҳисса қўшайлик.

Пола УСМОНБЕКОВА.

Табиат ва биз

ВА НИҲОЯТ...

Биз — яъни ердиклар ички кўркув ва ҳадиксираш билан кутган воқеа юз берди. Шумейкоро-Леви кометаси парчалари Юпитер планетасига келиб тушди. Бу баъзилар ваҳима қилганидек қиямет-қойим бошланганига ҳам, кўриб турганингиздек Ерда ҳаёт туғашига ҳам сабаб бўлолмади. Ушбу ҳодисани москвалик ҳамкасбаримиз филнинг чивин билан тўнхашунига қиеслашди. Ростки ҳам шу-да. Агар "Шумейкоро-Леви"нинг парчаси бор-йўғи 2 километр диаметрга эга бўлса, Юпитерники 71 минометри ташкил этади.

Лекин бу ҳодиса барча ердикларга сабоқ бўлди, десак алашмайми. Чунки, у барчамизга — ер қуррасининг қайси қисмида яшамайлик — тақдиримиз чамбарчас боғлиқ эканлигини эслаб қўйди.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ

ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

Б. П. ҚАЮМОВНИ "ЎЗБЕКТУРИЗМ" МИЛЛИЙ КОМПАНИЯСИ РАИСИ ВАЗИФАСИДАН ОЗОД ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДА

Баҳодир Пулатович Қаюмов ўз арзасига биноан "Ўзбектуризм" миллий компанияси раиси вазифасидан озод қилинсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1994 йил 21 июль.

"Бўлғуси талаба — 94"

ТАЛАБА — ЮКСАК НОМ

Бўлғуси талабалар... Улар тўғрисида еши ваъзифаси юклангандаёқ нимагадир бундан ўн икки йил аввалги ўзимизнинг абитуриентлик чоғим ўзи олдимга келади. Эсимда биз — мактаб остонасини тарқ этган ўғил-қизларга университетнинг ҳар бир домласи жудаям қатъи назар тўғрисида ўнча пайтлар назаримизда. Ҳўжатларимизни ҳам минг ҳаяжон билан топширгандик. Қабул комиссиясидагилар бирор ўзвуга сал қўпроқ тикилиб ўқиб қолмасаям, кўрқувдан уларнинг кўзларига жовдирдик. Лекин мана шу кўрқувлар ҳаяжонлар, жовдирашлару ҳадиксирашлар, имтиҳонларга кечяо-кундуз тинимсиз тайёргарликлар ортида талабаликдек маъсулятига нома эришти турарди. Зеро, бу нома муқдас бўлиш олий ўқув юртини остонасига умид ила қадам қўйган ука ва сингилларимизнинг ҳар бирларига насиб эттишига чин дилдан тилақолдимиз. Тошкент Давлат атраф дорифонунчи ҳовлисига кириб борарканам, ўша таниш манзаратга дуч келдим. Ҳўжат қабул қилиш муддати туғашига оз қолган бўлсам қабул комиссиясини олдимдаги турнактор бўлиб, дафтар кўтариб олган (консултацияларни қанда қилмаётган) йигит-қизлар, фарзандим ўқишга қиради, дея оғиллардан келган ота-оналар...

Агар дорифонундаги талабаликқа қабул қилиш шартлари, бўлғуси талабаларга яратилган шарт-шароитлар, тест сивони ҳақида дорифонуннинг ўқув ишлари бўйича ректор муовини, қабул комиссиясининг раиси Абдуфоттоҳ Абдуллаев билан сўхбатлашдик.

— Ҳўжатлар қабул қилишни 1 июлдан бошлаганимиз, 25 июлга қадар қабул давом этиди. Ешлар умид билан келишимиз майди, омадини синаб кўрсин деб, ҳатто дам олиш кунлари ҳам ишлашдик. Бугунга қадар 800 та яқин йигит-қиздан ҳўжат қабул қилдик. Унта мутахассислик бўйича 440 нафар талаба қабул қиламиз. Режа бўйича 455 та ўрин ажратилган, шундан 15 ўрин кардош Қозғистондан келадиган талабалар учун.

— Қабул шартларида ўзгаришлар бўлдими?

— Қабул шартларимизда айтарили ўзгаришлар йўқ. Фақатгина олдинги йиллари талабаларни кўпроқ шартнома асосида қабул қилган бўлсак, бу йил 70 фойз юқори балл тўллаган талабаларни қабул қиламиз, 30 фойз талабаларни эса ҳўжаликлар билан шартномалар асосида.

— Тест усули ўзини оқлатишим?

— Сивонинг бу усули йигит-қизларга ўзига бўлган ишончини қўлайитирмоқда. Энди илгаридек "амаки", "тоға" еки "қола"га ишоний йўқ. Билимнинг етарлими, марҳамат. Омадининг бемалол синаб кўришини мумкин. Тест усули фақат ўқувчиларнинг ўзигагина эмас, балки уларнинг мактабдаги ўқувчиларига, ота-оналарига ҳам юксак маъсулятига юқлади. Улардан фанларга чуқур енданишини, билимгаини сўраб ўрганишини, қисқа қилиб айтганда билимдонликни талаб қилади.

— Бўлғуси талабаларга қандай шароитлар яратилган?

— Улар, уларнинг ота-оналари учун ҳамма шароитларни яратганимиз. Ётоқхона, меҳмонхоналардан жойлар билан таъминлаганимиз. Ошхоналаримизда бўлғуси талабаларнинг ота-оналарини ҳам ҳисобга олган ҳолда хизматни ре

“Туркистон” газетасининг 70 йиллиги олдидан

ТАМАЛ ТОШИНИ ҚЎЙГАНЛАР

Узоқ йиллар “Еш ленинчи” номи билан фаолият кўрсатиб келган, ҳозирда “Туркистон” номида чоп этилаётган республикамизнинг нуфузли газетасининг ташкили бўлиб олдирди ишлаган ва унинг саҳифаларида муттасил мақолалар эълон қилиб борган ўзбекининг улут езувчи ва журналистларидан саналмиш Санжар Сиддик 1902 йили Тошкент шаҳрида руҳоний оиласида туғилган эди.

У ўз устиди кунт билан илмий-эстетик ва янги тир мақолаларда ўқиди. Оқибатда ўша саводхон интеллигент бўлиб етишди. Иккидан сўнг ўз халқининг истиқлоли ва мустақиллиги йўлида кучларини. Халқимиз болаларининг онгини ўстириш йўлида матбуот орқали тиймағи гоулашиб борди.

Бир сўз билан айтганда Санжар Сиддик ўзбек халқининг 20-ва 30 йилларида буюк журналистларидан, етук таржимонларидан ҳисобланган эди. Бошқача қилиб айтганда, Санжар ака бадиий адабиёт таржимаси соҳасида ягона муҳратли таржимон эди. У “Еш ленинчи”, “Туркистон”, “Ер юзи” каби газета ва журналларнинг оёқда туршида катта роль ўйнаган ва бу вақтда матбуотларда ишлаган, ижод қилган атоқли ижодкор журналистлардан эди.

У ўзининг 36 йиллик ҳаёти фаолияти ва 17 йиллик ижоди давомида юздан ортиқ ҳикоя, очерк, публицистик мақолалар ҳамда таржима намуналарини, таржима назариясига доир рисола, саҳна асарлари таҳлилига доир ўнлаб илмий мақолалар битган инсон эди. Замон зайл билан унинг мақола ва фелетон каби ижод намуналари турли тахалуслар билан, чунончи, “С. С.”, “Санжар”, “Китобхон”, “Газетчи”, “Тошкентлик” каби номларда чоп этилган.

Санжар Сиддик машҳур таржимонлар Навид Саид, Аъзам Айюб, Маннон Роиқ кабилар қаторида 30-йиллар адабиётида ва таржимачилигида фаол иштирок этиб ўнлаб саҳна асарлари, роман ва повестлар, ҳикоятларни ўрс тилидан ўзбек тилига маҳорат билан аударган атоқли эвкли эди. Бу соҳада у Н. Гоголининг “Ревизор”, Лопе де Веганин “Қўзғолдуқ қишлоғи”, Погодиннинг “Менинг дўстим”, Гольдониинг “Меҳмонхона хўжайини”, М. Киршонинг

“Чудесный слепой”, П. Фурманский, Я. Радионовицнинг “Ван-ш-Бин”, Ас-Ҳабиб Вафониинг “Бомбей”, Н. Зархнинг “Шодлик кечаси”, С. Третьяковнинг “Назраинги торт, Хитой”, Шота Руставелининг “Иудбаре терисини епинган паҳловон” ҳамда А. Пушкин, М. Лермонтов, Шекспир, Тете, Гейне, Лев Толстой каби улуғларнинг асарларини бадиий етук таржималар сифатида ўзбек ўқувчиларига таништирган эди.

У ўз даврининг матбуоти санисини ошириш юзасидан қатор мақолалар битди. Жумладан, у ўзининг “Ер юзи” журналининг 1928 йил, 10-сониди “Тунгич адабий тўғракининг бу йилги таржибаси” номда мақола эзиб, буида “Еш ленинчи”нинг қошидаги адабий тўғрака ва унинг фаолияти ҳақида қўнматган ўзбек муҳомотлар эзиб қолдири.

Қуйдаги мақолани араб езувчида хозирга аударилган ҳолда эътиборингизга ҳавола этишим.

Хайдарали УЗОҚОВ.

САНЖАР СИДИҚ ТУНГИЧ ТўҒРАКИНИНГ БУ ЙИЛГИ ТАЖРИБАСИ. “ЕР ЮЗИ”, (1928, 10).

Ўткан йил Ўзбекистон маданиятчиларининг II-қурулғойида мафкура юзасидан гап бўғинида адабиёт ва таълиқ масаласида муҳим ўрин тутган эди. Албатта, матбуот ва адабиёт мафкура курашида энг кучлик ва таъсирлик қуроллардан бири бўлгани учун бунага аҳамият бермасдан ўтиш масалата юзаси қораш бўлиб қичар эди. Қурулғойида ва умуман иккидан адабиётимизнинг борлигида бизда катта камчилик — пишиқ ва илмий асосда протариат мафкурасини синдирувчи адабий кучларнинг йўқлиги ва ҳар ҳолда олинги қоттиқ сезилиб келади. “Еш ленинчи” газетасининг енида еш езувчилар тўғраги тўнши фикирининг кўтарилиши мана шу камчиликни тўлдирши чораларидан бири деб фалмаи.

“Еш ленинчи” езувчилар ва шоврларни тарбиламмақ мақсадда Самарқанда тузилган “Қизил қалам” шу чоққа ўз борлигини кўрсата олмади. Ваду Маҳмудийнинг сиғий курашининг шу қизгин чоғида девона Машрабдан қасида ва

мавзилар ўқиши билан “Қизил қалам” унга қарши қаттиқ кўтарилиди... Лекин шу кўтарилишча қолди. Яна ўзининг аси мақсадда давом этмади. “Оти бор, ўзи йўқ нима?” деб сўраларин, унга берилмадурган жавоблар ичига “Қизил қалам”ни кўнши ҳам лозим бўлиб қолди.

Мана шу жиҳатдан, Тошкентдан “Еш ленинчи” енида тузилган адабий тўғракининг давоми, бутун Ўзбекистонда бирдан бир адабий суячиқ бўлиш сифати билан, яна муҳимроқ эди.

Бу тўғрақ қиш фаслида, қисқа муддат иш кўрди. Ешларда адабиётда қизқинчи, билмиш ҳавасининг ортиқлиги унинг ишларига ҳеч бир сакта бермай, балки кундан кун қучайтирди. Белгиланган муддат учун пругромма, кичик итисноларни сонмагонда, тугал бакарлиди.

Тўғрақ бу йил ўз аъзоларини адабиёт ва умуман санъатининг асосий омиллари, сиғий моҳияти, таълиқ, мутолаа каби умумий мавзулар билан тоштиндириш устига яна амалий ишларни ўтказди. Ўқтабрий иккидан сўнг ва олдинги адабиётни қўздан ўтказгандан кейин шовр ва адаблирининг асарлари текширилди. Тўғрақдаги текширишлар умумий сўзлар билан тўлган шовбулар шаклида бўлмай, балки чинакам текшириш бўлиди. Шунинг учун айтиш мумкиндирки,

аъзолар текширишқа қатнашишлари ва эшитишлари орқасида ўзларига яраша маълумот олодилар. Масалан, шу вақта тегишлик таълиқ емаган Абдулла Қодирийнинг рўмони “Ўткан кунлар”, Эпкекининг масал ва шеърлари. Чўлпоннинг шоврлик ва драматургилиги ҳам бошқалар тўғракининг диққатли кўз олдидан ўтти. Бундан тошқори тўғрақ ўзбек давлат киносининг ишларига қизқиқ, унинг адабий соҳадаги ишларидан доклад эшитиб, шу вақтгоча чиқарилган муҳим картинкалари таълиқ этилди. Иссиқари еши йўллари билан онололашди. Шовр Абдулхамид Мажидий (Абубай) ўзининг кулчи шеърлар мажмуасини тўғраққа юбориб, текширтирди ва албатта, тегишлик маънада берилди.

Бу ерда тўғракининг ҳамма ишларидан ҳисоб бериниш у еқда турсини, балки бирин-бирин санаб қичмоқ ҳам имкондан тошқори. Фақат шу кенжа тўғракининг ўзининг еш бош қадамларини қандай қўнголнинг тўғрисида хабар бера олган бўлоқ кинос. Аъзолар қатий суратда айта олодиларки, тўғракининг ўзидан кутилган умидин тугал бера олди. Айниқса еш езувчиларимиз ва шоврларимиз ўз илкомларини фақат турмушнинг текширишлар умумий сўзлар билан тўлган шовбулар шаклида бўлмай, балки чинакам текшириш бўлиди. Шунинг учун айтиш мумкиндирки,

кейинги муваффақият тўғрақ учун катта мақтовдир. Тўғракининг таъсири ой, юлдузларни, уфк ва шафақларни ер, меҳнатларни, хотин-қиз ва асоратларни одамни зериктиргудек суратда сўйтомоқ қилишда кўра буларни фақат тизмалари билан безашка йўл кўрсаткан бўлса еш адабиётимизда маъно жиҳатидан бой асарларга эга бўлишимизга иншон тугилмади. “Адабий эъмалиқдан” самаралик илжометқа кўчмақ заруряти кўз олдимизда яққол турди.

Тўғрақ Тошкентдаги бор кўчлардан қўлдан келганча қўйдаланишга тиришиди ва муваффақ бўлиди. “Еш ленинчи”нинг бу йилги ташаббуси адабий тўғрақдан келар мавсумда яна катта

иш ва чуқурроқ назарий дарс талаб қилишга умид беради. Бу йилги тажриба маҳаллиларида, газетлар қошида шундай тўғрақлар тушидан катта унум чиқшини кўрсатти. Фақат ташаббус керак. Ўилаймизки, марказий адабий тўғрақ маҳаллиларида ўз тажрибалари юзасидан раҳбарлик қила олади.

Жой-жойлардан еш ва ҳавасор адабиётчиларни шу йўсунда тарбия қилиб чиқароқ, мафкура ва янги турмуш учун курашда ердам бергучи пухта азаматларни тездан майдонга чиқарган бўламиз.

Бизнинг тўғракининг “девонаи машрабчилик” ва суфиликдан узоқ тўғрақ, хозирги иккидан тўғрақ даврининг талаблари ва олқини билан бирга яшади.

“Китобхон”. Матини араб езувчида Хайдарали УЗОҚОВ ўтирди ва нашрга тайяради.

Кўрби турганининг сурат биринчи марта тарихий ҳужжат сифатида эътиборингизга ҳавола қилинмоқда. Бунда “Еш ленинчи” газетаси қошида ташки қилинган “Адабий тўғрақ” устоалари ва иштирокчи еш қаламкашлари тасвирга туширилган. Унда чапта (ўртада ўтирганлар) 1. Гавайри (шовр, машғулоти); 2. Хуршид (шовр, машғулоти олиб борувчи); 3. Трингулов (журналист); 4. А. Авлоний (шовр, ўқитувчи); 5. С. Хусайн (езувчи, машғулоти олиб борувчи); 6. Қайном Рамазон (тилчи олим, тўғрақ раҳбари); 7. Аъзам Айюб (езувчи, раҳбар ердамчиси).

Юқоридаги суратда: “Еш ленинчи” газетасининг биринчи муҳаррири Б. Қориев — Олтой.

У “С СВИТ” — “ЦЕБО” ДЕГАНИ У ТОШКЕНТГА КЕЛАЙТИ

Биз бу номга шу қадар ўрғаниб қолган эдикки, яхши ва сифатли поймафал ҳақида гап кетганда биринчилардан бўлиб “Цебо” ибораси тилга олинди. У э навбатда бу махсулотлар фақат собиқ Иттифоқ пойтахти Москва орқали марказлашган усулда тарқатиларди. “Қизил империя” тарқалиши билан еса бундай таъминот усули ҳам, даллочилик ҳам барҳам топди. Натижда истеъмол бозорига захиродаги айрим буюмларни ҳисобга олмеганда, “Цебо” йўқолиб кетган эди. Бунга ҳам 4-5 йилдан ошди.

Кези келганда ҳаётида бир марта бўлса-да ушбу фирмага тайерланган поймафалга муражат этган миҳозини кўнглидан “Шундан яна бир жуфт кийсам эди” деган фикрининг ўталылигига сира шубҳа йўқлигини таъкидлашни истардик.

Ҳамюртларимиз дилидаги бундай истакларнинг рўеба чиқилишига бугун имконият туғилди. Мамлакатимиз Президенти ва ҳукуматининг тадбиркорликка кенг йўл очиб бераётганлиги туфайли ҳам бу иш ўзининг ижобий ечимини топиши кўнглимоқда.

Гап шундаки, “Ўзбекисавдо” уюшмасининг республика

“Пойабзал ва спорт моллари” акционерлик бирлашмаси, “Шерзод” ЛТД фирмаси, “С Свит” фирмасининг Россиядаги ваколатхонаси ташаббуси билан кунин кеча Тошкентда Чехиянинг онг машҳур ҳисобланган ана шу йирлик фирмасида тайерланган поймафалларнинг кўрғазмаси бўлиб ўтди. Унда мамлакатимиздаги қатор савдо ташкилотлари, мафратдор, идоралар вакиллари иштирок этидилар. Кўрғазмадан кундалик, кўзига ва қишқи, шунингдек, спорт,

болалар поймафаллари кенг ўрин олганлиги иштирокчилар эътиборини ўзига жалб қилди.

Чехиядаги бу фирманинг нафақат ўз мамлакатига, балки хорижда ҳам катта эътиборга сазовор эканлиги ҳеч кимга сир эмас, — дейди кўрғазма ташкилотчилардан бири, республика “Пойабзал ва спорт моллари” акционерлик бирлашмаси раиси Исқандар Отахонов. — Аслида бундай кўрғазмани ўтказиш ташаббуси чехиялик дўстларимиздан чиқди ва

биз бу таклифни бажоридил қабул қилдик. Ҳамкорликдаги ишимиз ҳар икки томон учун ҳам маффаатли бўлиб, бозор иқтисодиётига ўтаётган мамлакатимиз меҳнаткашлари учун ҳам, ўз миллий валютасининг жаҳон бозорига ўз нуфузини топиши учун ҳам муҳим омил бўлиб хизмат қилишига астойдил ишонамиз.

Бутун чехиялик поймафалчилар Ўзбекистон истеъмол бозорига талабини ўрғанишмоқда. Унда ишлаб чиқарилаётган махсулотлар ҳисобига йилга 7 миллион сўмлик соф фойда кўрғазган фирманинг етти ўлчаб бир кесили боиси ҳам шунда. Аммо ҳар қандай бўлганда ҳам ушбу ишчан ҳамкорликдан ҳар икки томон вакилларининг ютиб чиқилари, шубҳасиз. Шундай қилиб, бизга “Цебо” номи билан таниш бўлган “С Свит” фирмаси Ўзбекистон, бу гал мустақил мамлакат бозори сарти кириб келмоқда. Пойабзал пухта ва пишиқ фирманинг қадимлари ҳам залворли бўлишига шубҳа йўқ.

Кўрғазма очилиш маросимида “Ўзбекисавдо” уюшмаси раиси Зафар Фаёзиев, “С Свит” фирмаси бош директори Иржи Гудачек ва тижорат директори Петер Силешлар иштирок этидилар. Сувонкул РУСТАМ, Тошкент шаҳри.

СУРАТДА: Кўрғазма зали. А. КОНДРАШКИН олган сурат.

ШОФИРКОНДИКЛАР ЯККАСАРОЙДА

Шофирконлик миришқорлар шаҳар аҳолиси дастурхонини ез нознеъматлари билан таъминлаш мақсадига пойтахт Яккасарой туманида савдо ярмаркаси ташкил этишга қарор қилдилар.

Ушбу савдо ярмаркаси июль ойининг оқ ла, д ва августининг биринчи ярмида ўтказилиши кўзда тутилди.

Шофирконлик соҳибкорларнинг мева, сабзавот, узум, қовун-тарвуз каби етиштирган махсулотлари пойтахт меҳнаткашларига маъқул келади деган умиддамиз.

ҒАЛЛА РЕЖАСИ БАЖАРИЛДИ.

Вилоятдаги Гиждувон, Олот, Пешқў ва Ромитан туманлари галлакорлари йиллик режаларини удалладилар. Айни пайда вилоят галлакорлари бу йилги 120 миң тонналик режаларини

Бухоро янгиликлари

бажариш бўсағасида турибдилар.

Қолган Қоровулбозор, Вобекан ва Шофиркон туман деҳқонлари бу қувончдан йироқ эмаслар. Бу туман галлакорларининг ҳам ўз улш ва ўрни мавжуд.

КИГИЗ БОСИШ ЦЕХИ

Вилоятнинг Қорақўл туманидаги қорақўлчилик ижара жамоа хўжалигида кигиз босиш цехи барпо этилди. Бу кичик корхона қисқа давр ичида махсулот чиқара бошлади. Кўзни қувонтирадиган бу кигизлар ўз харидорларини тонмоқда.

Ишлаб чиқарилаётган кигизлар бозориникига нисбатан сифатли ва арзонлиги билан фарқ қилади.

Цехда еш ишбилармон, Ҳамро Дурназаров бошлиқ бўлса, унинг устози ва шу цех бош устаси 74 ешли отахон Улвой бобо Чўлиевдир.

Шавкат НОСИРОВ.

Шу сонга хабар

ФЕРМЕРЛАР ЙИҒИНИ

Ешлар Иттифоқи Самарқанд вилояти кўмитаси ташаббуси билан биринчи марта еш фермерларининг амалий йиғини бўлиб ўтди. Фермерлар йиғини олдидан Челек туманидаги Ал Бухорий эвраттоҳига тўпландилар. Зияратдан сўнг Пайарик туманидаги илгор фермер хўжаликлари — Самарқанд ширкатлар уюшмасидаги “Гул чехра”. Туркестон ширкатлар уюшмасидаги “Моҳира”, Ўзбекистон ширкатлар уюшмасидаги “Дамарик” фермер хўжаликларида бўлидилар. Шу кунин вилоят раҳбарлари билан учрашув бўлиб ўтди. Вилоят хокимининг биринчи ўринбосари Неймат Холқоқов, вилоят агроносоти уюшмасининг раиси Саидрасул Остоновлар еш фермерларни қизиктирган саволларига жаовб берилди.

Учрашувда вилоят Халқ Демократик партиясининг биринчи котиби Йўлдош Сууюнов, Ўзбекистон Ешлар Иттифоқи Марказий Кўмитасининг котиби Гафур Раҳимшқовлар ҳам иштирок этидилар.

(ЎЗ МУХБИРИМИЗ).

Олтин сандиқ

НИЯТЛАР ХОЛИС БЎЛСА...

- Ўқувчилар далада.
- Ғалла нобуд бўлмайд.
- Қарздан қутқилиш мумкин.

Шундай қилиб, Қўшқўпри туманидаги Исмоил Иброҳимов номли жамоа хўжалигининг 63 нафар 6-, 8-, 9-синф ўқувчилари бошқарма раиси Эркин Иброҳимов номига ариза езиб, вақтинча ишла қабул қилишни илтимос қилишди. Улар ўз аризаларида етти таълиқ унумли меҳнат кучоғида ўтказажакларини, деҳқонларга дала юмушларида яқиндан ердан беражакларини езишганди.

Бугўдояр ешларнинг ҳақиқий шижоат масканига айланди-қолди. Денгиз мисол шовуллаётган ғаллазор бу йил дон ҳосили мўл бўлишдан дарак беради.

Ешлар далада ишлаш ва дам олиш режаларини тузишаркан, маданият тадбирлар ўтказишни унуттирмади. Улар тон сахарлаб далада ҳозир бўлишпти. Чунки бу пайда иш унумли бўлади. Куннинг иссиғида дам олиш уларга жуда маъқул.

Ешлар йили кунда комбайнлар чала ташлаб кетган ерларни ва эквизор чеккаларини ўриш билан машғул бўлишмоқда.

Мухими, ўқувчиларнинг сазй — ҳаракатлари билан даладаги ғалланинг бир грамми ҳам нес-нобуд бўлмайтми. Мухими, ҳосилини ўз вақтида йиғиштириб олишга эришилмоқда.

Айни кунда хўжаликда халқ ризқ-рузи ҳосилини ўриб-йиғиб олиш учун ишлар уюшқоқлик билан олиб борилаётир. Ғалладан бўшаган ерлар экиш учун тахт қилиниб, ўрнига макка, сабаи, шולי уруги қадылмоқда.

Ўрни келганда шунини айтиш керакки, ўттан йил пахта ҳосилини йиғиштириб олишда мактаб ўқувчилари ўзига ҳос фидокорлик кўрсатишганди. Хўжалик раҳбари ешларнинг қизикқонликларини эътиборга олди. Терган ҳар килограмм пахтаси учун нархни пудратчиларникидан баланд қилди. Шу боис ўттан йили 1000 гектар ерда 35 центнердан “Оқ олтин” йиғиштириб олинди. Қўл меҳнатининг унуми туфайли нобударчиликларга йўл қўйилмади. Хуллас, жамоада ешлар муҳим ва асосий куч саналадилар.

Қишлоққа оловлаб, қуйинча ешлар жуда кўп. Темурбек Мадамиев, Байрам Яширов, Феруза Рўзимова сингари йиғит-қизлар шулар жумласидан. Икки гуруҳга бўлинган ешлар бригадасининг азаматлари тўлган ғалла бутун 5 тоннага етди. Улар 25 гектар ердаги ғаллани саранжомлаб беришга аҳд қилишган.

Ҳа, ниҳоят холис бўлса, ишлар ўнгилиб кетишига шубҳа йўқ. Хўжаликда бу йил 150 гектар майдонда дон пишиб етилди. 30 центнерга етказиб ҳосил олиш режалаштирилган. Ҳозиргача 90 гектар ердаги ғалла ўриб-йиғиб олинди. Деҳқонлар давлатга мўл дон етказиб бериб, қарздан қутулиш тадбирларини белгилаштирлар.

Ешлар еса бугўд ой ўрминини тугаллаб, дағал ҳашақ тўплагша киршидилар. Чунки чорвачиликда озуқа базасини мустаҳкамламай туриб, махсулдорликни ошириш тўғрисида гап бўлиши мумкин эмас.

Дилбар БЕКЖОНОВА.

Сўйим, асли ўзинг яхшисан

ҚАРИЯЛАР ҚУВОНЧИ

кунларимиз ҳам етиб келар, — дея у қариялар томон йиғирма тийинликни узатди. Ишдан тушунарли бўлсин учун: “Ота, қўнглингдаги йиғирма тийин хозирги икки юз сўм ўрмининг босади”, деб қўшиб қўйди.

Шу кунларда етунча ҳаётидаги борчилигу йўқчилигини, оғирлигу тўқчилигини бошидан ўтказган чоллар хажон билан тийинини қўлма-қўл ўтказишди.

— Худода шукр, қўлимизга тийинлар ҳам қайтиб келар экан-ку, — деди улардан бири.

Бу ҳолатнинг гувоҳи бўлиб

турганлар қатори менинг ҳам юракларим ширин ориқиб кетди. Ҳаёт сабабидан дарс бериб, бизга йўлчи юлдуз бўлувчи, тўғри йўл кўрсатиб насихатлар қилувчи нуруний қарияларимизнинг улут жума кунда дуолари ижобат бўлишига, янги сўйимиз, тийинларимиз дастурхонимизга барока, бозорларимизга арзончилик олиб келишига чин дилдан ишондим.

Гулжаҳон ЕМГУРОВА, ТошДТ талабаси.

Истиқлол қалдирғочлари ЮМШОҒ БАХМАЛ КЕЛДИ, МАЖОРИСТОНДАН

“Файз”дан арабистонликлар мамнун.

Ғабелиннинг ехуд юмшоқбахмал?

• Иш ҳам, мато ҳам ўзимизда чиқди.

Ҳурматли муштарий, Сиз шу рукн остида истиқлолдан сўнг барпо этилган Ўзбекистон гугурти, “Мерседес-Бенц”лари, “Нодира” ойнажаҳонлари ишлаб чиқарувчи корхоналар фаолияти билан танишингиз. Сизда ҳам гурур, ҳам ҳавас ўйғонгани, шубҳасиз. Зеро, бизнинг мақсадимиз ҳам шу. Мана яна бир мўъжиза, Ўзбекистон мебелига асос бўлган юмшоқбахмал (габелин) ишлаб чиқарилиши билан Сизни ошмо этмоқни ният қилдик. Қуруқ қошиқ оғиз йиртар деталларидек, аравани беҳуда олиб қочиш ҳам кишиларнинг ҳафсаласини пир қилади. Мустақил Ватанимизда еса ишбилармонликка, янги корхоналар бунед қилишга кенг йўл очилган.

1993 йилнинг баҳор фасли мебелчиларга қутлуғ келди. Уларнинг диванлари “туллаб”, креслолари “мева туга” бошлади. Эндиликда харидорларга матоҳини ўтказолаётган мебелчилар ўз махсулотларига чет элда ҳам миждо топа олишга қўзғали етди. Бу қандай содир бўлди?

1978 йилдан буен “Комфорт” ошхона мебеллари корхонаси гоҳ у, гоҳ бу нарсани гоҳ Россия, гоҳ Белорусия келтирар, баянзон ҳам аше тақчиллашиб, иш мароми пугурдан кетарди. Собик мустамакларнинг пухта режаси асосида ташкил этилган чанқак шундай мустакам эдики, ундан қутулиш осон эмасди.

Аммо, қаловини топсанг, қор ёнар деталларидек, қадим илдини мустакам ўзбек халқининг доно ишбилармонларига қўйиб берилса, бунақа ишларни чапдастик билан хал қилиб қўя қолишларидан қўнган шуро ҳукумати раҳбарлари вақти-вақти билан миллий мутахассисларни “жиловлаб” туришган. Аллоҳга шукрки, ана шундай тарихимизнинг “қаро” кунлари орда қолди. Мустақиллик шарофати билан тадбиркорликка кенг йўл очилди. “Комфорт” “Файз” деб аталди ҳамда чет элдаги турдош корхоналарга ижодий сафар билан бориб иш ўрганиш имконияти туғилди.

“Файз” ошхона мебеллари корхонаси аҳлидан бир гуруҳи Мажористонга (Венгрия) борганлариди Ўзбекистон мебели жаҳон бозори ратасида бўй кўрсатиши учун дастлабки қадам қўйилди. 1993 йил февралда еса икки ўртада шартнома тузилди.

Сирағли туман Михаил Масон кўчасида пештоқига “Файз — ЛТВекстиль” қўшма корхонаси” сўзлари битилган дарвозага кўзингиз тушади. Уша февралда имзоланган шартномага асосан Мажористон пахта, Ўзбекистон ускуналар олди. 24 та йирик мосламалар ўрнатилиб 2 та тармоқ ташкил этилди. Бирини иш тўқилди, бирини йиғирилди. Шу тариқа Ўзбекистон мебели тарихида 19

ҲАЁТНИНГ МЕЗОНИ ИНСОФ ВА АДОЛАТДАДИР

"Транспорт ва алоқа хизмати ёмонлиги пойтахт аҳолисининг ҳақли эътирозига сабаб бўляпти".

ХАЛҚИМИЗ синов-ўтиш даврини кечирмоқда. Тан олиш кераки, бундай пайтда ҳар бир соҳада ҳам ўзига хос қийинчилик ва етишмовчилик бўлади. Баъзан иш-билармонлик ва тadbиркорлик асосида иш юритиб, бир кемтиги баҳоли кудрат бошқас билан ўлдириш мумкин. Аммо шундай соҳалар ҳам борки, улардаги мавжуд камчиликларни ҳеч нарса билан епиб бўлмайди. Бунга аҳолига транспорт хизмати кўрсатиш соҳаси айнан мисолдир.

Топкент катта ва гўзал. Шу босидан ҳам бу ерга дуненинг турли бурчакларидан, қўшни республика ва вилоятлардан меҳмонлар ҳамда сайёҳлар ташриф буюришади. Улар у-бу юмуш билан шаҳарнинг турли манзилларига транспорт воситаларида етиб боришади. Этиборли томони шундаки, бу ерда республиканинг бошқа вилоятларида камдан-кам учрайдиган манзарага дуч келасиз. Мисол учун кўплаб фуқаролар шаҳарнинг Юнусобод мавзесида яшамади-ю Сирғали туманига қатнаб ишлашади. Еки аксинча. Ўзингиз ўйланг, бу ўртадаги масофа қарийб 20-25 километрни ташкил этади. Улар фақат мазкур маршрутлар бўйича қатнаётган транспорт воситаларига ишонашади. Агар фуқароларнинг меҳнат масканига элтувчи йўналиш бўйича автобус қатновида узлиш бўларкан, бу катта муаммони келтириб чиқариши турган гап. Бундай узлишлар тўхтовсиз давом этса, фуқаролар ўз иссиқ жойларини тарк этишга мажбур бўлишади. Бу эса ҳоҳлайсизми-йўқми, корхона ва ташкилотларда, завод ва фабрикаларда кадрлар қўнимсизлигига олиб келади. Махсулот ишлаб чиқариш ҳажмига ҳам салбий таъсир кўрсатади.

Ҳўш, пойтахтимиз Тошкент шаҳрида аҳолига транспорт хизмати кўрсатишининг шу кунги аҳволи қандай? Хусусан, автобус ва маршрут таксилардан фойдаланиш қандай йўлга қўйилган? Йўловчилар ҳайдовчилардан хафа эмасми? Бу соҳадаги муаммолар нималардан иборат? Биз саволларимизга аниқ жавоб топиш мақсадида бир неча кун шаҳар бўйлаб кузатув олиб бордик. Кузатувларда шу нарса маълум бўлдики, аҳвол биз ўйлагандан ҳам ташвишли. Қай бир бекатга назар ташламанг, кўзлари тўрт бўлиб автобус кутаётган йўловчиларни кўрасиз. Автобус келиши билан улар жон-ҳолатда унинг эшигига ўзларини уришади. Кутаётганларнинг кўпчилигидан бекатда турганларнинг ҳаммаси сизга. Кимдир ким билан сўқилган, бошқа бировнинг кийими йиртилган, очиги, бундайлар жуда кўп. Айрим ҳолларда ҳайдовчилар йўловчилар тирбандлигидан бекатларда тўхтамасдан ўтиб кетмоқдалар. Автобус ва маршрутларнинг манзилига "кедди-кедди"си қайд этиладиган (диспетчерская) хоналар олдига доимо жанжал, йўловчилар автобусларнинг йўқлигидан, бори ҳам қоидага риоя этмаётганидан жинг-бейрони чиқиб ҳарат қилса, диспетчер аёл (кўп жойларда шу вазифага аёллар жалб қилинган) эса уларга тинмай тушунтиришга ҳаракат қилади. Гоҳида "сан-ман"га боришади. Охири, йўловчи тўрттайдиган фойда йўқлигига ишонч ҳосил қилгач, кўл сийлаб нари кетади.

Очиқ гап, биз шаҳардаги ўнлаб автосаройларни, юзлаб бекатларни, улардаги ҳангомаларни кузатиш имконига эга эмасмиз. Шу боис ҳақиқий аҳоли мушаррафига ҳавола этиш мақсадида автобуслар тўхтайдиган йирик бекатни танладик. Қуйида ана шу бекатдаги аҳвол ўз аксини тошган.

"ЁЗГАНДА НИМА ЎЗГАРАДИ..."

Шаҳарнинг қоқ марказида жойлашган Амир Темур автобекати. Бу ердаги манзара ҳам шаҳардаги бошқа бекатлардагидан унчалик катта фарқ қилмайди. Кечки пайт эмасми, ишдан қайтаётган одамлар автобус кута-кута чарчашган. Тезроқ уйга етиб олиш илтижога кўзлари жовдирайди. Ўз йўналишлари бўйича қатнайдиган автобуслардан кўнгил узиб, ноилжод дуч келганига югуришади. Шу кун 192-, 58-, 52-, 7- йўналишлар бўйича қатнайдиган автобуслар бир-икки соатлаб кечикаётган экан. Йўловчилар кутаверишиб тоқати тоқ бўлгач, диспетчерлик хонасига келиб, навбатчи опахонага мурожаат қилишди. Опахон ҳам бўш келмади. "У йўқ, бу йўқ", дея йўловчиларни чалғитмоқчи бўлди. Биз ҳам кузатиб турибмиз. Ҳақиқатан ҳам юқоридаги маршрутларда қатнайдиган йўловчилар

автобус кутиб турганларига бир-бир ярим соатдан ошди. Йўловчилар ҳасратига чидамлай диспетчер опага мурожаат қилдик:

- Опажон, кечирасиз, ўзингизни таништирасиз?
- Нимага керак бўлиб қолди, мухбирмисизлар дейман.
- Ҳа, худди ўзингиз ўйлагандек, мухбирмиз.
- Мен Дилора Шойинова бўламан. Навбатчиман. Гапларинг бўлса, бемалол айтаверинглар, ҳўш?
- Нима ҳам дердик, йўловчилар билан хушмуомилада бўлсангиз ҳаққингиз кетмас-ов?
- Ҳаққим билан сизларнинг ишларингиз бўлмасин. Ҳозир ҳамма ақли бўлиб кетган. Қачон навбатчиликка келсам, икки-учта мухбир келиб бошимни қотиради. Гўёки, эса аҳвол ўзгариб кетадигандек. Ўзгариб бўпти...

Очиғи, опахоннинг бепасанд, қўпол гапларини эшитиб, у билан тортишиб ўтиришни ўзимизга оғ қўрмадик. Чунки оғзидан ади кириб, бади чиқадиганлардан бирор-бир жўяли

НИМАНИ КУТАЯПСАН... ҲОЙ, ЙЎЛОВЧИ?!

ёки Тошкент шаҳрида аҳолига транспорт хизмати кўрсатишининг аҳволи хусусида

фиқр чиқмаслигига тўла ишонч ҳосил қилгандик. Кеч соат 8.00. Одатда маршрут бўйича қатнайдиган таксилар ана шу мuddатга ишлаши керак бўлса-да, соат 7.00 дан сўнг бирортасини ҳам учратмадик. Келганлари ҳам бекатга тўхтамасдан кўча четидан хоҳлаганча йўловчини олиб, хоҳлаган йўналишига равона бўлишди. Бекатдаги йўловчилар эса кутишдан тоқатлари тоқ бўлиб, тарқалиб кетишди. Шу пайт 68-йўналишдаги автобус бекатга тўхтамасдан кўчанинг ўзига одамлардан минг сўм-кўпоидан тўплаб, жуфтаникни ростлади. Автобусларнинг "кедди-кедди"сини назорат қилувчи опахон эса бу нарсани кўрса ҳам кўрмасликка олиб, мулзам бўлиб ўтираверди.

ЙЎЛОВЧИЛАР ҲАСРАТИ

Эртаси кун ҳам мазкур бекатга келдик. Яна кечати аҳвол. Диспетчерлик хонасида навбатчи опадан ташқари икки-учта одам ўзаро фикрлашмоқда. Бироздан сўнг улардан бири чиқиб, баъзи йўналишлар бўйича автобус қатнамаётганлигининг сабабини йўловчиларга тушунтира бошлади. Нима эмиз бензин йўқ, кадрлар масаласи муаммо. Унинг жон куйдириб гапирётгани билан одамларнинг неча пуллик иши бор. Йўловчига ўз маршрути бўйича қатнайдиган автобусни тўри йўлга қўйишга бўлгани. Нима, йўловчи бензин берарми? Шароит шундай, қийинчилик мавжуд эканлигини ҳамма ҳам яхши билади-ку. Шу сабаб ҳар ким ўз вазифасини бажаргани маълум. Биз йўловчиларнинг баъзилари билан мулоқотда бўлдик.
- Мен Нариза Мўминова бўламан. Қўйлиқдан. Олой бозорига икки челақ помидор олиб келгандим. Бозорда ишим осонгина битди. Аммо, Қўйлиққа кетолмай овораман. Автобуслар ўз вақтида қатнамай қўйди. Кечикиб кетовдиги, келиши билан одамлар ур-сур қилиб чиқиб кетишади. Менга ўхшаган еши анчага бировлар қолиб кетаверади. Нима қилди, ўғлим, тирикчилик курсин, озгина деҳқончилик қилгандим. Жойида ириб-чириб кетаяпти. Вақтда узиб, эҳтижедан ортиқчасини бозорга олиб келиб сотмасак, эртанга яроқсиз бўлиб қолади. Автобуснинг аҳволи бундай...
- Тулепберген Жумабевман. Қорақалпоғистоннинг Беруний туманидан. Тошкентга акамнинг олдига келгандим. Очининг айтганда, автобус қатновидаги узоқ мuddатли узилишлар, ҳайдовчининг қўпол муомаласини кўриб ҳайрон қолдим. Ҳар қалай пойтахт...
- Наманганданман. Исми-фамилиям - Гулчехра

Пўлатова. Бу ерга ўқишга келганман. Мазкур бекат орқали қариндошимниқига қатнайман. Бир соатдан буён маршрут-такси кутаман. Бу ерда навбатга эътибор беришмаскан. Одам кўпчилигидан кетолмайман. Ҳали Тошкентнинг у-бу жойини яхши билмайман. Шу боис мен борадиган йўналишдаги таксини кутиб ўтиришга мажбурман.

- Мен - Миркомил Мираҳмедовман. Тошкентнинг ўзиданман. Бирлик тарафдан. Нафақахўрман. Ўғлимниқига меҳмондорчиликка кетовман. Эй болам, нимасини айтасиз. Биз ҳам яшаган эканмиз-да. Ҳозирги ешларга ҳам ҳайронман. На муомала бор, на қадрият. Ҳозиргина диспетчернинг енига бориб, автобус йўқлигидан нолиб гапиргандим: "Бобой, уйингизда маза қилиб етмайсизми, автобус бўлса келади", деди ва орқамдан яна нималар деб қолди. Тўғриси эшитмадим, қарилик курсин. Бўлмаса, замонамиз яхши. Тинчлик. Фақатгина одамларимиз биров қўполлашиб бораёпти. Яхши гапирса бўлади-ку, шартми мени уйда етишимни юзмага

"Биз шаҳар транспортининг бир маромда ишлаши учун ҳамма чорани кўряпмиз. Яқинда Чехиядан 50 та трамвай вагони, 100 та троллейбус, Туркиядан 500 та замонавий автобус келтирилиши кўзда тутилмоқда. Уларни пахтамиз эвазига сотиб олаялмиз.

Лекин шу соҳанинг мутасадди раҳбарлари ҳам жон куйдириши керакми-йўқми?"

(Ислом Каримовнинг Халқ депутатлари Тошкент шаҳар кенгаши сессиясидаги нутқидан.)

солиб. Хафа бўлма болам, киши қаригандан кейин ҳар гапни ўзига оларкан.

Хуллас, бекатдаги ўн-ўн беш йўловчи билан суҳбатлашиб, транспорт хизматидан мамнунлик ҳақида бирор бир ижобий фикр ололмадик. Уларнинг ҳаммаси ҳам дилдиганини тилига чиқаришди, холос. Биз ҳали ҳам битта бекатдаги йўловчилар ҳасратини эшитдик. Агар ўнлаб бекатлардаги йўловчилар билан мулоқотда бўлганимизда улар аҳолига транспорт хизмати кўрсатувчи ташкилотларнинг раҳбарлари, қўпол диспетчер-у, ўзбошимча ҳайдовчилар хусусида бошқа гапларни ҳам айтиш мумкин эди.

"МУАММОЛАРИМИЗ КЎП"

Тасодифни қарангки, шу кунги биз бўлган бекатга аҳолига транспорт хизмати кўрсатувчи ташкилотларнинг раҳбарлари, ҳатто "Тошшаҳарйўловчитранс" диспетчерлик хизмати бўйича директор муовини ва "Тошшаҳарйўловчитранс" ишлаб чиқариш бирлашмасидан вакиллар ташриф буюриб қолишди. Биз фурсатдан фойдаланиб, аввало, ўзимизни таништирдик, сўнг мақсадимизни билдирдик.

- Тўғри иш қилибсизлар, "Туркистон" рўзномаси менинг ҳам севиб ўқийдиган матбуот нашрларимдан бири. Фикрларингиз, эътирозларингиз ҳаммаси тўғри. Лекин бизларни ҳам тушунинглар, - дея сўз бошлади "Тошшаҳарйўловчитранс" ишлаб чиқариш бирлашмаси бошлигининг биринчи муовини С. Асомидинов. - Сизлар талаб қилишни яхши кўрасизлар, бироқ "Қандай муаммоларинг бор?" деб сўрамайсизлар. Тошкент - катта шаҳар. Кунига 188 та йўналиш бўйича 1337 автобус, 143 та маршрут -такси аҳолига транспорт хизмати кўрсатади. Ҳозир у еки бу нарсани баҳона қилиб бўлмайди. Тўғриси айтган маълум. Автобусларнинг узлишсиз қатнаши учун барча чораларни кўраёямиз. Аммо, эҳтиёт қисмлар, шина, енигли-ойлаш материаллари танқислиги панд бермоқда. Олдинлари йилга кўплаб янги автобуслар харид қилиб, йўналишларга сафарбар қилардик. Кейинги йилларда россиялик биродарларимиз ўз химматларини биздан дариг тутмоқда. Еки эвазига катта маблаг сўрашаётир. Биз ҳам уларнинг илтифотига кўз тикиб турганимиз йўқ, иложи борича ўз имкониятларимиздан оқилона фойдаланишга ҳаракат қилаёямиз. Ҳаракатларимиз зое кетмас. Лекин сизлар тилга олган диспетчерлик хизмати, ўзбошимча ҳайдовчилар ҳақида йўлаб кўришимиз лозим. Бундай ўз

"Бугунги кунда шу соҳадаги кадрларнинг қўнимсизлиги туфайли корхоналарда 580 нафар автобус ҳайдовчиси, 160 нафар трамвай ҳайдовчиси, 200 нафарга яқин троллейбус ҳайдовчиси етишмайди".

ишига совуқонлик билан қараётган ходимларимиздан воз кечишга тўғри келади. Фикрларингизни инобатга оламиз.

- Яна бир муаммо хусусида тўхталмоқ жоиз, - дея суҳбатга аралашди шаҳардаги 1-автохўжалик директорининг муовини Ф. Каримов. - Бу муаммо шундан иборатки, ҳайдовчилар кун сайин камайиб бормоқда. Бунга, аввало, ўзимиз сабабчи. Чунки, тажрибали ва кекса автобус ҳайдовчиларга ишониб, вақтида еш ҳайдовчилар тайёрлашга етарли эътибор бермадик. Бугунги кунга келиб, тажрибали ҳайдовчиларимиз кексалик таътилига чиқишмоқда, кўплари ўзлари туғилиб ўсган она-юртларига қайтишмоқда.

- Мен ҳам бу фикрга қўшилиман, - дейди "Тошшаҳарйўловчитранс" диспетчерлик хизмати бўйича директор муовини Б. Пирмухаммедов. - Биз қанчалик эълон ва ташвиқот ишлари олиб бормайлик, натижа кам. Бунинг асосий сабаби - ҳайдовчиларнинг манфаатдорлигини яхшилаш қийин бўлаётир. Умуман, олданда, бу ишга шу кун талабларидан келиб чиқиб ендешмоқ лозим.

Ҳа, аҳолига транспорт хизмати кўрсатиш бўйича мутасадди ташкилотлар раҳбарлари фикрларини эшитган ҳар қандай киши, уларга ҳайрхоҳ бўлиши мумкин. Чунки, ҳозирги шароит ва вазиятдан келиб чиқадиган бўлса, фикрларда оз бўлса-да жон бор. Лекин автобус йўлига жовдираб турган йўловчиларнинг ҳасратини ким тинглайди? Улар билан қўпол муомалада бўлаётган транспорт ходимлари, ўзбошимча ҳайдовчиларга ким чора кўради? Буни ҳам сира унутмаслик керак!

БИЗНИНГ ШАРҲ

Биз нимани кўрган, эшитган бўлсак, қўшмай-чатмай баён қилдик. Муаммолар кўп. Аҳолига транспорт хизмати кўрсатиш соҳаси мутасаддиларнинг мулоҳазалари ҳам асосли. Улар ўзларни оқламоқчи эмас. Бугунги мавжуд имконият ва камчиликларни рўй-рост айтишди, холос. Бироқ, афсуски, бу гаплар йўловчилар оғирини енгил қилмайди.

Шу ўринда бир мулоҳазамизни айтмай ўтолмаймиз. Биз Шарҳ кишиларимиз. Истаймизми йўқми, андиша, оғир, босиқлик қонимизда бор. Турган гапки, йўқни бор қилиб бўлмайди. Шундай экан, очик-ойдин иш олиб бориш зарур. Автобуслар қатнови оралак вақт масофасини белгиланган 8-20 минут қилишнинг имконияти йўқ бўлса, бу оралак вақтни 30-40 минут этиб ўзгартириш керак. Фақат бундан йўловчиларни ўз навбатида оғоҳлантиришни ҳам унутмаслик лозим.

Сўнгги маълумотларга қараганда пойтахтимизда бир кунда тахминан 2 миллион 800 минг йўловчига транспорт хизмати кўрсатилаётган. Юқоридаги аҳолини кузатарканмиз, хаелимиздан бир ўй кечади: агар метро бир соат, ярим кун тўхтаб қолгудек бўлса, йўловчиларнинг ҳоли не кечади? Бу саволга шу транспорт соҳасининг раҳбарлари ҳам дафъатан жавоб тополмасалар керак.

Масалага оидилик киритиш учун бир нарсани аниқлаб олмақ лозим. Йўловчи у ким? У Сиз ва Биз. У олим, ишчи, талаба, ўқувчи бўлиши мумкин. Демак, биз тилга олган муаммолар барчамизники.

... Олдинги манзара. Автобус кутавериб юраги қон, кўзлари ниҳорон бўлган йўловчи охири бир қўл силтади-ю, манзил томон пиёда жўнади. Четдан кузатиб турганга у энди ортиқ кутишга бардош тополмагандек таассурот қолдирди. Йўқ, йўловчи барибир кутади. Эртани, ўз ишнини, вазифасини ҳалол бажариб, уйга - оиласи, бола-чақаси кучоғига ҳеч бир муаммосиз, бир пасда хузур қилиб етиб олиш мумкин бўлган аjoyиб шароит яратилишини интизорчи билан кутади.

Аҳор САМАРИДИНОВ, Сирожидин РАУПОВ, "Туркистон"нинг махсус мухбирлари.

Адолат томонда туриб ҳақиқат еқлаш ҳаммининг ҳам қўлидан келавермайди. Ҳақиқатни ҳимоя қилган инсон биринчи навбатда ҳалол, иймонли бўлиши шарт. Виждони пок одамгина ҳақнинг юзига тик қарай олади. Ана шундай инсонларни юртдошларни ҳимоят қилади. Унинг енига масхалат, керак бўлса ердан сўраб келади.

Ғалаалор туман судьяси Зиедулла Шукров ўн йилки ҳуқуқий органларда хизмат қилди, аввал Бахман ва Жиззах туманларида муҳдор бўлди, 1986 йилдан ота юрти Ғалаалорога қайтди. Ишларни кўриб чиқишда одиллиги, ҳолислиги халққа ҳам, раҳбарларга ҳам маъқул бўлди шексиз, 1990 йили ҳозирги лавозимига сайланди. Яқинда Жиззах вилояти ҳокимлиги томонидан Ғалаалор туман судининг 1992-1993 йил ва бугунга қадар одил судловни амалга ошириш, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идоралар билан бирга жиноятчиликка қарши кураши, жиноятчиликнинг олдини олиши, қонунчиликни мустаҳкамлаш, жамоатчилик билан ҳамкорликдаги фаолият комплекс текширилади ва умуман олиб борилаётган ишлар ижобий баҳоланди.

шундай вазиятда оддий одамми, ишчим, илгор корхонанинг раҳбарини, барибир, қонун олдига бирдай жавобгар бўлмоғи, бунга эса биз каби ҳуқуқий идоралар ходимлари таъминламоғи лозим. Мен шу раҳбарлар кўзига кўзим тушишидан кўрқсам, ортимда 100 минг аҳолиси бор туман туришти. Улар юзига қандай қараяман? Мен шу ернинг вакилиман, қилдирликни қилиб, қочиб кетаверадиган бошқа жойим йўқ. Демак, Ўзбекистон Республикаси томонидан ўзлаётган ҳўкм эртанга халқ томонидан қандай кутиб олиншини олдиндан ўйлашим шарт деб мушоҳида қиламан.

Одил судловни амалга ошириш учун, жўноий, фуқаролик, маъмурий ишлар белгиланган мuddатда ниҳоятга етказилиши учун шу ишга бeрлик шахслар иш қатнашишлари лозим. Лекин аксарият ҳолларда улар келмайдилар, бу эса суд ишларининг қўрилишини орқанга қўзиб юборади, не-не кишилар оворак-сарсон бўладилар. Шулардан келиб чиқиб, Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Ресвати 1989 йил 21 декабрда "Судга ҳурматсизлик" тўғрисида фармон чиқарган, унга кўра Маъмурий ҳуқуқбузарлик кодексининг 176 бандига қўшимчалар киритилган. Ана шу бандга таяниб, биз Қўйтош фуқароси Ҳасан Солиевни бир неча марта хотини Алия Солиеванинг аризасида бивонув эдаб тақлиф этдик. У келмади. Ниҳоят биз уни судга ҳурматсизлик кўрсатгани учун 10 сутка қамдик. Фуқаро Тўғйи Ражабов ҳам шунга ўхшаш сабабларга бивонув жазога тортидди. Э. Исмоилов номли давлат ҳўжалиги автогараж мудирини Мухаммад Холматов гувоҳ сифатида бир неча бор судга

чақиртириди ва келмагани учун унга 30 минг сўм жарима солинди. Биз жойларда кўплаб ҳуқуқий давлатни қандай қурши керак, унинг асосларини нималар ташкил этади, бунда ҳар бир фуқаронинг ва мансабдор шахсларнинг ўрни қандай бўлиши керак, шу ҳақда тушуниришлар ўтказамиз. Биз чиқаретган хусусий ажирларга унга тааллуқли кишилар ишлайдиган идораларда, яшайдиган маҳалларда муҳокама қилиниши, муносабат билдирилиши керак. Аммо Богорное матбуот жамяти раиси Султон Ҳожибоев, Булоқбоши қишлоқ фуқаролар йигини раиси Баҳриддин

- Таклифларда жон бор албатта. Президентимиз И. Каримов халқ депутатлари Тошкент шаҳар кенгашининг сессиясида жиноятчиликка қарши кураш борасида жуда кўйиниб гапирди... Коррупция, порахўрлик ва рeкетта нисбатан беафсақ кураш олиб бeримоғи лозим - деди. Бу сўз айнакча ҳуқуқни муҳофаза қилувчи ходимларга кўпроқ тегишли. Бизнинг вазифамиз адолат истаб келган ҳар бир фуқарога қонуний ердан кўрсатиш. Мен сизга бир мисол айтмай, хузурига тўрт бeлосини етказиб бир аёл келди. Эри камалган, қайнотаси уни тўрт неварасига қўшиб, уйдан ҳайдаган. Биз

айтадиган бўлсак, жиноятчиликка қарши кураш Президентимиз И. Каримовнинг алоҳида қўрсатмасидан сўнг кучайди. Ғалаалорода бу борда ижобий натижа бўлдими? - 1992 йили ҳам, 1993 йили ҳам 26 тадан ўғирлик ишни кўриб чиқишимиз тўғри келди. Илгарилари ўғирлик учун онг оғир жазо беш йил эди. Биз тузатишган қонунга кўра фуқаро Абдувахоб Назаровни 7 йилга озоликдан маҳрум қилдик. Чўчки у уйини қўриқлашни тошириб кетган экан, қўншининг телевизорни ўғирлаб чиқиб, пуллаган. Афсуски, ўғирликлар камайяпти. Ҳалиям мол йўқотишлар содир этиляпти. Негадир аксарият ўғирликка кўнгли мойиллар ҳукуматимизнинг бу борда махсус тадбир ишлаб чиққанини, шунга кўра ўғрига шафқат йўқлигини тунушиб етмайшлар. Аҳлоқ тузатиш ишига жўнатилганлар, жарима жазоси олганлар ва шартли равишда озоликдан маҳрум қилинганлар сон ҳам оз бўлса-да бор. Бу, бир томондан бизнинг жиноятчиликка қарши курашини кучайтиришимизни кўрсатса, иккинчи томондан жиноятлар сони кескин камаймаётганини таъкидлайди. Бироқ бу тўман ҳокимлиги, ички ишлар бўлими, прокуратура ва қишлоқ кенгашлари билан барча тадбирларни амалга ошираёямиз. Баъзилар ўғирликларни иқтисодий қийинчиликлар билан боғлашга ҳаракат қилади. Аслида бу фикрлар нотўғри. Ишлаган инсон яхши яшайди.

Президент Фармонлари қандай бажарилмоқда? АДОЛАТНИНГ УМРИ БОҚИЙ

Убайдуллаев, Қўйтош ишчилар таъминоти бўлими бошлиғи Раимқул Тугалов ва яна бир нечта давлат ҳўжаликларининг раҳбарлари белгиланган мuddатда хусусий ажирга жавоб йўлашни ўзларига эп билмадилар, бир сўз билан айтганда судга ҳурматсизлик кўрсатдилар ва 30 минг сўмдан жарима тўладилар. - Шу билан юзим еруг бўлди, деб ҳисоблайсизми? - Албатта. Туман аҳли менинг қимлигини билди, мен катталарга эмас, фақат қонунга хизмат қилишимни тушуниб етди, деб ўйлайман. - Бизда: эскича, бозорларга, жамоат жойларига очик судловлар тикланса, ҳўкм қилинган шахс, агар лозим топилган бўлса, халқнинг кўз ўнгига жазоланса, халқ ижроси ўз кўзи билан кўрса, дейшади. Шу тақдир тақдирлар борасида сизнинг фикрингиз?

- Тўғри. Сессияда Республика А д л я в а з и р и А. Мардиевнинг Ўзбекистон Республикаси Жази х а м д а ж и н о я т - процессуал кодекслари тўғрисидаги маърузаси тингланди. Бу икки ҳужжат биринчи ўқишдақо қабул қилинди. Бунда катта маъно бор. Амаддаги ЎзЖК 1959 йил қабул қилинган. Ҳозирга қадар унга 350 дан ортиқ қўшимча ва ўзгаришлар киритилган. Давр ўзгармоқда. Қонунлар ҳам замон талабига жавоб бeриши шарт. Мустақил давлатнинг ўз қонунлари бўлиши керак. У ўз халқининг бахтли келажаги учун хизмат қилиши лозим. Демократик давлат ўз фуқароларига тиғи яшаш ва меҳнат қилиш имконини тўла таъминлаб бeрмоғи керак. Лекин айна замонда жиноятчиликка қарши кураш, шунчаки компанияга айланб кетмаслигини лозим. Бу иш - давлат сўбeсeтнинг асосий тамойилларидан бири бўлмоғи керак, дейди Президентимиз сессиядаги нутқиди. Бунга барча ҳўқуқни муҳофаза қилувчи ходимлар унутмаслигимиз шарт.

Халқимизнинг фаровон яшаш учун ҳаммамиз бир еқадан бош чиқариб меҳнат қилишимиз керак. Ана шундангина ўз мақсадимизга еришамиз.

Сўхбатдош Абулқосим МАМАРАСУЛОВ. "Туркистон" мухбири.

Сиз севган ешлар

КЎНГИЛЛАРДА ЎТЛАР ЁНСИН...

Бутунги кунда, одамлар китоб-газетани камроқ ўқиб, кўпроқ ойнаи жаҳон кўриб, ҳаво мавжларини тинглашга одатланиб қолаётган бир пайтда, шонининг шеъри ҳам машҳур бўлиши кўпроқ хонандага, хонанданинг сўз таллаш, оҳанг топиш ва ижрочилик маҳоратига боғлиқ бўлиб қолаётгандай. Лекин кўшиқнинг барҳаётиги, албатта, шоир, бастакор ва хонанда ҳамкорлигининг қай даражада уйғуллашганига боғлиқ.

Хонанда Рустам Гойиб айни шундай — сўз таллашда, оҳанг топишда ва ижрочиликни ўрнига қўйишда маҳорати етук санъаткор. Шунинг учун ҳам унинг кўшиқларини эл суйиб тинглайди. Магнит ленталарига эзириб сақлайди, сафарларда енида олиб юради.

СОҲИР ОВОЗ

хонанда Рустам Гойибга

Нафас тоғлар эриб битсин, Нафас ютмай тошлар қосин, Ярим тузда тонлар отсин, Соҳир овоз нола қилганда.

Кинча кўккам қулиб боқсин, Гўл-чекандин зирак тақсин, Кўнчиллар-а ўтлар эксин, Гўзаллар-а шайдо бўлганда.

Азим даре терс оксин, Сойда ойнинг акси боқсин, Кундуз осмон юлдуз эксин, Орауларни ойда қулганда.

Пирлар қўллаб йўлни очсин, Парвардигор меҳр сочсин, Барча ёмошлар қочсин, Қалби юксак жойда бўлганда.

Баҳром Гойиб.

КАМАЛАК

ДАМ ОЛИШ САҲИФАСИ

ХОСИЯТЛИ ХУМОР ХОЛА

ва унинг ғаройиб хислати ҳақида

Халқимизда тепкини қайтармадан, суяк чиқишини даволайдиган табиилар, дуо кучи билан дардларни тўзатадиган кишилар ҳар доим бўлган. Илгирлик ҳам шу касблардан бири. Томоққа бирор нарса тикилиб қолса, уни (кўрсаткич) бармоғи билан олиб ташлайдиган кишини Жизаахда "илгир" деб аташди.

Жизаах туманининг "Қаҳрамон" маҳалласида элга машҳур 68 ёшли илгир Хумор хола Сайли бобога турмушга чиққанида халққа етти кун тўй берилган. "Қизил кетмон" дарида 300—400 килоча пахта терган. Меҳнати завабга тиксув машинаси олган. Саккиз ўғил, тўрт қизининг онаси. Илгирнинг айтишича, фарзандларнинг барчаси мактабни "қизил дафтар" билан тугатган, ўз кучи билан ўқишга кирган.

Дўстим Воҳид билан илгирнинг уйини сўраб-суриштириб топиб борганимизда, дарвоза олдида бир еш жувон боласини кўтариб турган экан.

— Хумор холанинг уйи шуми! — сўрадик ундан. Жувон чимирлиб: — Кимники! — деди. Афтидан, у бундай холали илк бор эшитиб турганиди.

Биз хатойимизни дарров англаб, тузатдик. — Илгирники шу уйми! — Ҳа, шундай демайсизми бошидан. Хозир номоз ўқитган эканлар...

— Боланингизга нима қилгангиз? — сўрадик Воҳид. — Томоғида нимадир қолганга ўқшайди. Кечалари ухламайди, ичи кетади.

— Илгари ҳам келгансизми? — Кичкинамини ҳам олиб келувдим. Кечирасиз, сизни томоғингизда ҳам бир нима қолдими? — Дўстим кичимиз қулиб юбордик:

— Йўр-... Биз кириб ўзимизни таништирганимизда: — Есонлаб ёзмайсизларми! — деди илгир. — Нега энди? — ...Менга бу ишни қилманг, дейшарди. Хўп дедим. Лекин ҳар соатда одам келади, йўқ, десанг ялғиниб, йилгайди. Шунинг учун-да...

Биз савол устига савол бериб холали "бозор" қилдик, у киши ҳам эринмай қишлоқчасига очилиб-сочилиб жавоб берав ва ҳар замонда биздан айрим нарсалар ҳақида сўради. Илгир ёшлти, бошидан ўтган савдолар ҳақида анча гапирди. Бўш чойнакни келинига узатганида, 7—8 яшар тугатган, ўз кучи билан ўқишга кирган.

Илгирники сизга ким ўргатган? — дейди Воҳид. — Ҳеҳ ким. Дадам катта тайиб ўтганлар, синган-чиққан ва бошқа касалларни даволашарди. У пайтлар "ёниб турган" далада ишлардик. Суви ҳовуздан олиб чардик. Дугоналарим сув ичиб, қўнчира ўқиб қоларди. Шунда вақтларда қўл солиб, томоғидан нима бўлса олиб ташлардим. Агар қўнча бир нима кириб қолса, тилим билан олардим. У пайтлар дўхтир нима, машина нима билмасдик. У илгирларидан бири (айтсам, барбир ишонмайсанлар) далада турган. Киндинги ўзим келса, уйга қўнча келганман.

— Жизаахда сиздан олдин ҳам илгирлар бўлганми? — Бор эди. Бу касм азалдан. Эллик, олтичи йил илгари истанса томонда Манжа кампир деган

бўларди. У тикилган нарсани олмасди-да, итариб юборарди. Яна хозирги Навойи қолхозининг эстагида Зайнабой тайиб бор эди. Бу кишига тўнғичимни олиб борганман: шундоқки дарвоза олдида ўтириб, қўл солувдилар. Зайнабой тайиб кейинроқ паранжи-чавон билан бозорга чиқиб, (олдларига тоғора, обтова қўйиб), ишларини давом қилганлар.

— Хола, сизимни томоғингизда қолганми? — Йўқ. Кейинчалик қола бошладим. Бур кунни овқатни кўнглим тормай, олма, яна у-бу ёт ёдим. Кечкурун мазам қочди. Қўстим келди, қўстимайман. Озири қўл солдим, олма қолган экан.

— Одамлардан эшитдим: кап-катта кишилар ҳам келар эмши. — Ҳа, ҳатто Фахриддин, Шоҳбоз деган машҳур кўшиқчилар ҳам болаларини олиб келишган. Ана йил олдин бир чўғи келганди. Булоқдан (энгашиб) сув ичганда ичига зулук ўтиб кетибди. Томоғида шундай қимирлаб турарди. Уни олганимча бечора роса қийналди. Юшқор нарса экан, сўриб-сўриб зўрга олгандим, қон аралаш қувқудим.

— Яна Тошкентда бир Азиза деган дўхтир бор. У ҳам кўп одамларни юборарди. Яқинда бир киши келди. Азиза, дейди. Яна нима болалар деб чуғурларди, томоғини кўрсатарди. Дардандан халос қилганидан кейин, кўлларини ўйиб, кўп раҳматлар айтди.

— Мана хозир яна икки киши келиб кетди. Уларга фалон пўл дедимизки. Е уларни билмадикми? — У илгирларидан бири бўлиши мумкин. Бермасам розман. Агар мен шуна-шунча десам, у даром бўлади. Тўғрироғи, боланинг энгиллиги учун оламан. Бунини одамга оғриғини тушарди.

— Қанақа оғриғини? — Меннинг (кейинчалик) томоғимда қолиш ҳам шундан-да.

Халқ табobati

Бунақа ишларнинг ўзига яраша юки бўлади.

— Есон ахволда келган одамларни ҳам эспайсизми? — Хуз бирда, бўйинни бойлаб, хириллаб қолган бир киши келганди. Машинасини ремонт қилаётганда озгина пуржина кириб кетибди. Кўрқдим. Дўхтирга боринг, дедим. Кетмади. Ноллож бир марта қўл солувдим (худо деган экан), чиқиб кетди.

— Хозир одамлар фақат сизни билишарди. Еки бошқа илгирлар йўқими? — Қўнмайиб қолган.

— Сиздан фотиха олишганими? — Бундан икки йил олдин саройлик Эрқиний деган келинчақ уч-тўрт кун келиб юрди. Бур кун келганларини мен кўран, деб руҳсат сўради. Майли, дедим. Улар барбир унашмади. Сизнинг қўнлигиз энгил, шунинг учун ҳам сизга келамиз, деб. Мен ҳеч кимни уйимга етказиб келмаيمان. Бу иш менга нимага керак, дейман ўзимга. Еганим оқдича, еганим оқдича. Лекин мажбурман, одамлар қўнмайди. Узингиз ўйланг, болани алдайсиз, хўп, катталарни қандай алдайсиз!

Хумор хола нос ишгани қўнлига олди. — Ие, нос ҳам чекасизми? — Ҳайрон бўлдик.

— Бир вақтлар... (хола бир зум ўйлаиб қолди) кечалари ухломасдик. Одамлар, нос чекин, элилади, деб маслаҳат қилди. Шу-шу, ўрганиб қолганман. Фарзандларимиздан бирироғи тасига илгирликни ўргатганимиз!

— Билишадим, ифлос иш дейишарди. Боя айтганимдай кўнчилик қўсоради. Лекин невараларидан бири ўрганса керак, деб ўйлаيمان.

Илгир билан хайрлашиб қўнча чиққанимизда дарвоза олдида бир машина келиб тўхтади. Ундан икки уч ёшлар чамасидиғи гўдагини кўтариб олган эл тушди. Ҳўдак илгирларди...

Фуркат МЕЛИ.

КЕЛГУСИ

СОНДА:

- Олтинқўлда шундай даргоҳ бор.
- Таътилингиз тағиял-тими?

Газета саҳифаланаётганда:

КУБОК УЧУН МУСОБАҚАЛАР БОШЛАНАДИ

ФИФАнинг расмий равишда

этироф этиши Ўзбекистоннинг миллий терма ва клуб командалари учун халқаро футбол майдонига йўл очиб берди. Ана шундай нуфузли мусобақалардан бири Осие чемпиналари кубоғи учун ўйинлардир. Бу ўйинлар 10 августдан 16 августгача Фарғонада ўтади. Бу зонада беш команда куч синашади.

Булар — Ўзбекистоннинг ўтган йилги чемпиони "Нефтчи" командаси, Ашгабаднинг "Копетдоғ", Бишкекнинг "Олга", Павлодарнинг "Анса", Душанбенин "Ситора" жамоаларидир.

Ўйинлар Осие футбол конфедерацияси ҳомийлигида ўтади. Бу зонада гилиб чиққан команда ўз майдонига Техрондаги ўйинларнинг гилиби билан учрашади.

Тошкентнинг "Пахтакор" командаси республика кубоғи соҳиби сифатида 25 июль кунни Осие мамлакатлари Кубок эгалари Кубоғи учун Жамбулда бўлаётган ўйинларда иштирок этади. Футболчиларимиз у ерда Уш шаҳрининг "Олоқ", Жамбул шаҳрининг "Химик", Туркманистоннинг "Мари" ва Тожикистоннинг "Регар" командалари билан учрашади.

Навбатдаги давра ўйинларида иштирок этиш учун фақат битта футбол командаси йўлланма олади.

(ЎЗА мухбири).

ФУТБОЛ БЎЙИЧА

XV Жаҳон ЧЕМПИОНАТИДА...

Бразилия терма жамоаси футбол тарихида биринчи марта тўрт карра жаҳон чемпиони бўлди.

• Қўнчаларко ҳисоб 8:7. Олдинда Америко.

• Футбол тарихида илк маротаба финал ўйини ўн бир метрлик тўплар тепиш орқали ҳал бўлди.

• Россиялик Олег Саленко бир ўйинда бешта тўп киритиб, рекорд натижасига эришди.

• Чемпионатда жами 155 та тўп киритилди. (6 таси қўнчира вақтда. 12 таси ҳал қилувчи ўн бир метрликдан).

• Энг йирик ҳисоб Россия — Камерун ўйинида қайд этилди. 6:1.

• Энг кўп голни Швеция терма жамоаси киритди. (20 та, шундан бештаси ўн бир метрликдан).

• Грецияликлар ўз дарвозаларидан ўн та жавобсиз тўп ўтказиб юборишган ҳолда чемпионатни тарқ этишди.

• Олмоний "машина"си эскирди, чоғи болгарлардан мағлубиятга учраб, нимчорқақдаке "тўхташ"га мажбур бўлди.

• Болгария терма жамоаси илк бор ярим финалда тўп суришга муассар бўлди. Қизини шундаки, бу жамоа дастлабки ўйини 0:3, сунгисини эса 0:4 ҳисобида ютказиб, тўртинчи ўрнини эгаллади.

• Италияликлар ҳам ўйинларини мағлубият билан бошлаб, финалда ҳам мағлубият билан якунлашди.

• Осие футболни намойиш этган Саудия Арабистони терма жамоаси "кашф этилди".

• Аргентиналик машҳур футболчи Диего Марадона ўз "кариера"сига нукта қўйди.

• "Автогон" муаллифи — колумбиялик химоячи Андриас

Эскобар фожеали тарзда халоқ бўлди.

• Италия футболчилари кетма-кет учта ўйинда 2:1 ҳисобда галаба қозонди.

• Энг кўп — уч марта мағлубиятга учраган жамоалар ичида тўртинчи ўрин соҳиби — болгарлар ҳам бор.

• Биргина Бразилия мағлубият аламини тоғиб кўрмади.

• Бразилиялик ўйинчилар Ромарио ва Бетоголар фарзандлик бўлишди.Бетого ўлига Маттеус деб исм қўйди.

• Италия икки бор, Швеция ва Бразилия терма жамоалари эса бир бор ўйинда ўн та ўйинчи бўлиб ўйнашларига қарамасдан галабага эришди.

• Бразилия — Швеция учрашуви икки бор қайд этилди.

• Саралаш ўйинларида бир гуруҳдан иштирок этиб гилиб чиққан Швеция ва Болгария терма жамоаларининг кичик финалда ўзаро учрашларини ҳеч ким кутмаганди.

КЕЙИНГИ

ЧЕМПИОНАТДА...

• 32 та жамоа қатнашиши кўзда тутилган.

• Ўрта Осиедан ҳам терма жамоа қатнашармикин?

• Финалнинг тақдирини ўн бир метрликкача бормаса керак.

• Францияликлар ўзларига қатъий ишонган ҳолда чемпион бўлишмоқчи.

• Камерунлик моҳир ўйинчи Роже Милла 46 ешга кирсада, чемпионатда қатнашиш иштирокида.

• XX асрнинг сунги чемпиони аниқланади.

• Тасодифий одагга кўра Жаҳон кубоғи Оврупода қолармикин?

Алижон АБДУРАҲМОНОВ, Хайрулла ҲАМИДОВ, "Туркистон" мухбирлари.

Л. И. Брежневнинг кўеви Юрий Чурбанов "Ўзбеклар иши" бўйича овоз қилган охириги маҳбус бўлди, Россия Федерацияси Президентининг афв тўғрисидаги фармони унинг тўтқунлигини 5 йилга қисқартирди. Чурбанов ўзга мажлакат, ўзга дунёга қайтмоқ. У билан "Аргументи и факти" ҳафталиги мухбири Андрей Жданкин суҳбатлашди.

— Юрий Михайлович, сиз қанча вақт қамолда бўлдингиз? — Тўрт ойи кам етти йил.

— Калониядалигингизда қимлар сизга хат эзди? — Мен илгари дўстона муносабатда бўлган ва мен ердан беришга ҳаракат қилган одамлардан жула кам хат келди. Уларни қандайдир ҳадик энгиб қўйган эди чоғи.

— Хотинингиз-чи? — Галина Леонидовна учта еки тўртта хат, кўпроқ узундан-узук телеграмма йўллар эди.

Мактулардан бирида у барча мол-мулкларини унга қолдиришим тўғрисида сўзга ариза беришимни сўраганди. Бунни у моддий кийинчилик билан изоҳлаган эди.

Хали узук ўтиришимни ўйлаб, у айтган аризани езиб бердим. Дала ховли ҳам, бошқа нарсалар ҳам унга ўтди. Махбўсларда "эркак бўлиб қолиш керак" деган тушунча бор ва мен ушбу қолдига қатъий бўйсунганимга ақл қилдим.

— Ўз хисматингиз тўғрисидаги қарорин қандай эшитдингиз? — Мен ишлайдиган қозонхонага шаҳра бошлиғи билан бирга турар прокурори кириб, Россия Президентининг қарори билан мен бундан буен жазони ўташдан овоз қилинганини айтди.

— Сиз хозир ҳам ўзингизни қандай ҳисоблайсизми? — Мен КПСС Марказий Қўмитаси Бош қотиббининг қизига уйланганим учунгина "айбдорман"

— Мен илгари дўстона муносабатда бўлган ва мен ердан беришга ҳаракат қилган одамлардан жула кам хат келди. Уларни қандайдир ҳадик энгиб қўйган эди чоғи.

— Хотинингиз-чи? — Галина Леонидовна учта еки тўртта хат, кўпроқ узундан-узук телеграмма йўллар эди.

Мактулардан бирида у барча мол-мулкларини унга қолдиришим тўғрисида сўзга ариза беришимни сўраганди. Бунни у моддий кийинчилик билан изоҳлаган эди.

Хали узук ўтиришимни ўйлаб, у айтган аризани езиб бердим. Дала ховли ҳам, бошқа нарсалар ҳам унга ўтди. Махбўсларда "эркак бўлиб қолиш керак" деган тушунча бор ва мен ушбу қолдига қатъий бўйсунганимга ақл қилдим.

— Ўз хисматингиз тўғрисидаги қарорин қандай эшитдингиз? — Мен ишлайдиган қозонхонага шаҳра бошлиғи билан бирга турар прокурори кириб, Россия Президентининг қарори билан мен бундан буен жазони ўташдан овоз қилинганини айтди.

— Сиз хозир ҳам ўзингизни қандай ҳисоблайсизми? — Мен КПСС Марказий Қўмитаси Бош қотиббининг қизига уйланганим учунгина "айбдорман"

— Мен илгари дўстона муносабатда бўлган ва мен ердан беришга ҳаракат қилган одамлардан жула кам хат келди. Уларни қандайдир ҳадик энгиб қўйган эди чоғи.

— Хотинингиз-чи? — Галина Леонидовна учта еки тўртта хат, кўпроқ узундан-узук телеграмма йўллар эди.

Мактулардан бирида у барча мол-мулкларини унга қолдиришим тўғрисида сўзга ариза беришимни сўраганди. Бунни у моддий кийинчилик билан изоҳлаган эди.

Хали узук ўтиришимни ўйлаб, у айтган аризани езиб бердим. Дала ховли ҳам, бошқа нарсалар ҳам унга ўтди. Махбўсларда "эркак бўлиб қолиш керак" деган тушунча бор ва мен ушбу қолдига қатъий бўйсунганимга ақл қилдим.

— Ўз хисматингиз тўғрисидаги қарорин қандай эшитдингиз? — Мен ишлайдиган қозонхонага шаҳра бошлиғи билан бирга турар прокурори кириб, Россия Президентининг қарори билан мен бундан буен жазони ўташдан овоз қилинганини айтди.

— Сиз хозир ҳам ўзингизни қандай ҳисоблайсизми? — Мен КПСС Марказий Қўмитаси Бош қотиббининг қизига уйланганим учунгина "айбдорман"

КАЙТА ҚУРИШ ДАВРИНИНГ ЭНГ МАШҲУР МАҲБУСИ

— Гап шундаки, биз ягона Иттифок яшаб турган-бир пайтда қамалган эдик, ундан эса хар ким ўз эгамен давлатида чиқди.

— Бошқаларнинг тақдирини қандай кечди? — КПСС Бухоро вилояти қўмитасининг собиқ биринчи қотиби Каримовга овозлиқдан қўриш насиб этмади. Олий жазони 20 йиллик қамоқ билан алмаштиришганди. Ўзбекистон

суддан ҳеч қандай билдириш хати олмаган эдим. Бир сўз билан айтганда, ҳам хотинсиз, ҳам бошпанасиз (қамалганимдан ярим йилдан сўнг мени уй рўйхатидан ўчиришган экан), ҳеч вақосиз қолиман. Уст-бошим ҳароб бўлган учун кийимларини сўрадим. У эса, ҳеч қанака нарсаларим қолмаганини, гўеки танишлар ўмариб кетишганини айтди.

Учрашувимиз ярим соатдан ошмади, мен шартта туриб жўнавордим. Бундай ҳаёт тарихи мўтабло бўлган киши билан, устига устак ўртада ҳеч қандай илтифат бўлмаган ҳолда умргузаронлик қилганидан ҳеч қандай маъно йўқ эди. Алкоголизм — жуذا жиддий хасталик ва мен ҳам уни авелик шаънига хиенатда айлашга, ехуд жазага тортишга тарафдор эмасман.

— Агар Леонид Ильичнинг кўеви бўлмаганингизда, эҳтимолки, ҳеч ким сизга тегмаган, қамоқ азобларига дучор қилинмаган, на ҳаётингиз сиғиматан бўлармики. Унга қариндош бўлганингиздан афсусланмайсизми? — Мен Леонид Ильичга эркин снесий сиймо, айниқса инсон сифатида жуذا ҳурмат бйлан қарайман. Лекин унинг шахсий ҳаётида унчалик омади қолмаган

— Агар Леонид Ильичнинг кўеви бўлмаганингизда, эҳтимолки, ҳеч ким сизга тегмаган, қамоқ азобларига дучор қилинмаган, на ҳаётингиз сиғиматан бўлармики. Унга қариндош бўлганингиздан афсусланмайсизми? — Мен Леонид Ильичга эркин снесий сиймо, айниқса инсон сифатида жуذا ҳурмат бйлан қарайман. Лекин унинг шахсий ҳаётида унчалик омади қолмаган

— Самолетдан тушибоқ, учта оқ чинчилу сотиб олиб, унинг олдида йўл олдим. Оғир саҳна бу. Маълум бўлдики, биз ажрашган эканмиз. Ваҳоланки, на ундан, на

Президенти уни буту лай оқлади. Бу хабар Каримовга етиб келиб, унга "Бўл, нарсаларингни йиғиштир" дейишганда, у дош беролмади, каптеркага етмак жон таслим қилди. Олдиний милицияликдан генералликкача бўлган йўлини босиб ўтган генерал Собиров қамоқда ақлдан озди.

— Агар сиз хозир тўсатдан Галинани учратиб қолсангиз, уни нима қилган бўлардингиз? — Сўз оҳангим учун муштрайлар мени кечирсини, у ўша Иванов ва бутун қон сўрувчи қаначалар билан бирга бориб турган аблаҳнинг ўзгинасикидир.

— Хотинингиз қандай қутиб олади? — Самолетдан тушибоқ, учта оқ чинчилу сотиб олиб, унинг олдида йўл олдим. Оғир саҳна бу. Маълум бўлдики, биз ажрашган эканмиз. Ваҳоланки, на ундан, на

— Агар Леонид Ильичнинг кўеви бўлмаганингизда, эҳтимолки, ҳеч ким сизга тегмаган, қамоқ азобларига дучор қилинмаган, на ҳаётингиз сиғиматан бўлармики. Унга қариндош бўлганингиздан афсусланмайсизми? — Мен Леонид Ильичга эркин снесий сиймо, айниқса инсон сифатида жуذا ҳурмат бйлан қарайман. Лекин унинг шахсий ҳаётида унчалик омади қолмаган

— Агар Леонид Ильичнинг кўеви бўлмаганингизда, эҳтимолки, ҳеч ким сизга тегмаган, қамоқ азобларига дучор қилинмаган, на ҳаётингиз сиғиматан бўлармики. Унга қариндош бўлганингиздан афсусланмайсизми? — Мен Леонид Ильичга эркин снесий сиймо, айниқса инсон сифатида жуذا ҳурмат бйлан қарайман. Лекин унинг шахсий ҳаётида унчалик омади қолмаган

— Агар Леонид Ильичнинг кўеви бўлмаганингизда, эҳтимолки, ҳеч ким сизга тегмаган, қамоқ азобларига дучор қилинмаган, на ҳаётингиз сиғиматан бўлармики. Унга қариндош бўлганингиздан афсусланмайсизми? — Мен Леонид Ильичга эркин снесий сиймо, айниқса инсон сифатида жуذا ҳурмат бйлан қарайман. Лекин унинг шахсий ҳаётида унчалик омади қолмаган

— Агар Леонид Ильичнинг кўеви бўлмаганингизда, эҳтимолки, ҳеч ким сизга тегмаган, қамоқ азобларига дучор қилинмаган, на ҳаётингиз сиғиматан бўлармики. Унга қариндош бўлганингиздан афсу